SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all principle Cities of the United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all principle Cities of the United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XVII. 3236 SO. HALSTED STREET Penktadienis Lapkričoi-Nov. 14 d., 1930 m. KAINA 5 CENTAI. No. 46

Masiniai Areštai Sovietų Rusijoj

Republikonas Murray Butler Priešinas Prohibicijai

Republikonų partija turi taikintis prie šlapiųjų arba žuti.

NEW YORKAS, lapkr. 12. —Dr. N. M. Buttler, Columbia Universiteto prezidentas ir Republikonų lyderis, štai ką šiandien pareiškė: "Jeigu Republikonų partija nepakeis savo platformos kas link 18-to amendment'o tad 1932 m. lapkričio mėnesy gaus tokį smugį, koks Amerikos politikoje dar nebuvo žinomas, ir visa organizacija bus nušluota nuo amerikoniškų partijų sąrašo.

"Inteligentija ir visa susipratusi visuomenė," sako Dr. Buttler, "yra pasipiktinus tokiu beprotišku prohibicijos įstatymu ir tvarka. Tas viskas neatidėliojant turi buti atitaisyta."

Kitas vėl žymus Republikonas D. Fess, sako: Jeigu Republikonų partija palaikys ir stovės už dabartinę tvarką ir prohibicijos įstatymą, tad iš kalno galima sakyti "good-by."

Tokios tai ceremonijos del naujai įstojusių narių į California Universitetą. Pirmoje eilėje pasilenkę naujokai laukia to, kas jiems priklauso—reiškia didelę penkinę.

Prof. Voldemaras ištrėmime

Plateliai. Grovas Šuazel. Nudnos Voldemaro dienos.

Prof. Voldemaras gyvena Plateliuose. Tai menkas miestelukas. Ir dvaro rumai labai menki: rodos, išviso 4—5 kambariai. Grovas Šuezel de Guafie — prancuzas. Didelis originalas. Davatkiškai dievobaimingas. Viengungis. Moterų bijo, kaip velnio. Pamatęs nuogos moteries fotografiją, greit ją ranka uždengia. Ir nevesk mus į pagundą." O šiaip į moterį niekuomet nepažiuri. Jam įsakyta likviduoti savo dvarą ir miškus. Tačiau jis to daryti vengia. Turi begales įvairių bylų su musų valdžia. Sakoma, kad šiose bylose jam visus patarius teikia prof. Voldemaras.

Tas visai suprantama, nes juk profesorius kuomi nors turi atsidėkoti šeimininkui.

Prof. Voldemaras Plateliuose gyvena ne vienas, kartu su juo gyvena jo žmona ir jo sunėnas. Tiesa, jie visi trys užima tik vieną kambarį, rumuose, tačiau valgo bendrai su grovu rumų valgomajame kambary. Visi valgiai ir patarnavimas grovo. Buvo pasiulyta valdžios atstovų sumokėti už viską, tačiau grovas Šuazelis atsakė: "Pas mane ne viešbutis, kad butų galima mokėti." Atsakyta gražiai.

Išeina, kad Voldemaro šeimą grovas Šuazelis laiko savo svečiais. Policijos atstovas norėjo grovui įkalbėti, kad šis paduotų pareiškimą prof. Voldemarą iš Plotelių iškelti. Grovas griežtai atsisakė. Tas butų nemandagu, juk grovas — prancuzas, tuomi viskas pasakyta. Net per dvaro urėdą norėta buvo paveikti į grovą paduoti pareiškimą, tačiau ir tas atsisakė. Prof. Voldemaras ligi šiol storpiai saugojamas. Tiesa, jam leidžiama vaikščioti kiek ir kur tik nori. Tačiau jį lydi 2 policininku.

Prieš kurį laiką buvo atvykusi iš Kauno kaž kokia panelė. Atvyko ji prof. Voldemarui nesant namie. Kadangi sargyba buvo išėjusi su profesorium pasivaikščioti, tai panelė nekliudoma įėjo į rumus ir sulaukė profesoriaus.

Kad taip neįvyktų kitą sykį dabar įvesta nauja tvarka: 2 policininku profesorių lydi, o trečias pasilieka namie.

Buvęs Lietuvos diktatorius prof. Voldemaras namie kalbasi su savo žmona ir sunėnu beveik išimtinai prancuziškai. Kaip tas patinka "tautininkams" — 100 nuošimčių patriotams ir 100 nuošimčių lietuviams? Profesorius Voldemaras gyvai seka politinius įvykius. Jis kasdien ima labai daug laikraščių, su kuriais smulkiausia susipažino. Be to jis kažką rašo. Gal atsiminimus?

Prieš kurį laiką buvo sumanyta perkelti prof. Voldemarą į Gaudučių dvarą Kartenos valsčiuje, kurį nuomuoja iš valdžios pulk. Derbutas. (Derbutas — Kartenos viršaitis). Buvo pranešta, kad valdžia už jį mokėsianti į mėnesį po 300 litų. Atremontuoti 4 kambariai. Pravesta telefonas.

Bet kažkodel prof. Voldemaras į Gaudučius neatvyko.

"Žemaitis" 42 nr.

Mussolini del sutarčių revizijos laikosi atskiros nuomonės

"Corriere della Sera" praneša, kad prancuzų kairiųjų partijų palinkimas sutikti su taikos sutarčių peržiurėjimu nerandąs Mussolinio pritarimo. Mussolini nematąs sau naudos iš prancuzų vokiečių susitarimo del Versalio sutarties. Jo manymu, taika Europoj galinti buti patikrinta tiktai naujomis derybomis del sutarties, kuri pašalintų esamų sutarčių neteisingumus. Mussolini siuląs pravesti platų taikos sutarčių peržiurėjimą, kuriame dalyvautų visos suinteresuotos valstybės.

Lapuliečiai pasiduoda policijai

HELSINKIS. X. 22. Elta. Susirinkę į Helsinkį lapujiečiai turėjo savo susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 400 žmonių. Prie namo, kur vyko susirinkimas, suėjo 4-5000 lapujiečių šalininkų. Susirinkimui vadovavo pats Kosola, kuris ragino visus, dalyvautsius prievartos veiksmuose, pasiduoti Helsinky arba gyvenamoj vietoj policijai. Po susirinkimo, į kurį žurnalistai nebuvo leisti, lapuliečių delegacija nuvyko pas vidaus reikalų ministerį, kuriam pareiškė, kad prieš kelis mėnesius valstybei ir vyriausybei grėsė komunistų pavojus ir iš pačios tautos kilo paraginimas pradėti su jais kovą. Jei vyriausybė pripažįsta, kad lapujiečiai peržengė įstatymus, jie sutinka prisiimti už tai atsakomybę.

Vidaus reikalų ministeris Kiokoshens, kuris pats yra lapujiečių šalininkas, Kosolai atsakė tikįsis, kad teismas supras tas priežastis, ir pasiulė kiekvienam pasiduoti policijai savo gyvenamoj vietoj. Delegacija, kurios narys buvo taip pat vyriausiojo štabo pulkininkas Zilakius, po to sugrįžo į susirinkimo vietą ir sugiedojo su minia tautos himną. Giedojimo metu kilo incidentas, kada vienas buvusių minioj atsisakė nusiimti kepurę. Jis butų skaudžiai nukentėjęs, tačiau įsikišo policija ir jį išgelbėjo. Po susirinkimo lapujiečiai išvyko atgal į provinciją.

Vakar taip pat visuose Suomijos kampuose prasidėjo lapujiečių pasidavimas policijai.

Sąrašą, kurį Kosola įteikė vidaus reikalų ministeriui, figuruoja 400 lapujiečių, prasižengę kovoj su komunistais įstatymams. Sąrašo pryšaky— visi trys lapujiečių vadai: Kosola, Hertus ir Koivistas.

Lietuvos monopolio degtukai brėžiant sprogineja ir galvučių atitrukusios dalys degdamos toli nušoka.

VYSKUPIJOS KURIJA REIKALAUJA IŠ PRAL. OLŠAUSKO ATSISAKYTI KUNIGYSTĖS IR NUSIVILKTI KUNIGO RUBUS.

Iš patikimų šaltinių teko sužinoti, kad Kauno Metropolijos kurija pasiuntė prelatui Konstantinui Olšauskui, esančiam sunkiųjų darbų kalėjime, tam tikrą dekretą.

Tame dekrete prel. Olšauskui Kurijos Ordinariato yra pareiškiama, kad jis, be civilinio teismo kaltinamo žmogžudystėj, yra dar nusikaltęs savo kunigiško pašaukimo pareigoms, nustojęs gero vardo rimtų ir dorų žmonių akyse, ir tuo budu yra užsitraukęs infamiam facti, nustatyta Kanonų Teisių Kodekso 2293, parag-3.

Toliau tame dekrete prel. Olšauskui pavedama, per dešimtį dienų nuo dekreto jam įteikimo, pačiam atsisakyti nuo turimųjų bažnytinių titulų, jei ne, tam laikui benaudžiai praslinkus, bus iškelta jam Kanonų Kodekso numatyta tvarka teisminė byla bažnytiniame tribunole.

Be to, tuo dekretu prel. Olšauskui draudžiama gyventi Kauno mieste ir Kauno dekanato ribose.

Ispanija rimtų įvykių išvakarėse

Prancuzų laikraščiai praneša, kad Ispanija esanti revoliucijos išvakarėse.

Ispanijos socialistų partija, respublikonų organizacijos ir darbininkų sąjungos susitarusios veikti sujungtomis pajėgomis, kad pakeistu monarchiją respublikos santvarka. Revoliucija turinti prasidėti visuotiniu geležinkeliečių, pašto ir telegrafo ir visų pramonės įmonių streiku. Respublikonai tikisi, kad kariuomenė neisianti prieš juos.

Ispanijos karalius pareiškęs užsienių korespondentams, kad jam visviena ar Ispanijoje bus respublika ar monarchija. Esą svarbu tik, kad santvarka butų naudinga krašto reikalams.

Pilsudskis įkalino savo opozicininkus

VARŠUVA, Lenkija, lapkr. 10. — Paskutiniu laiku visoj šaly, vyksta smarkus areštavimai, visų tų, kurie tik išeina į opoziciją prieš Pilsudskį.

Kadangi rinkimai į Seimą prasidėjo pereitą savaitę ir baigsis sekančiame sekmadieny, tad kad rinkimus laimėjus, Pilsudskis areštavo visus savo opozicininkus. Areštuotų skaičius siekia virš 80 asmenų. Tarpe areštuotų randasi W. Witos, kuris du kartu buvo Lenkijos premjieru:

Krokavos apielinkėje paliko tik dviejų partijų sąrašai, butent. dabartinės valdžios ir žydų partija.

Pranešama, kad tokių rinkimų suvaržymų ir opozicijos įkalinimų, Socialistų partija neteko 1,000,000 rėmėjų, arba kurie butų balsavę už juos.

Lenkai atidaro Gdynės geležkelį

Vokiečiai labai del to susirupinę

Lapkričio 9 d. bus iškilmingai atidaryta Bydgoščio — Gdynės geležinkelio linija, kurios svarbiausias tikslas bus gabenti Aukštosios Silezijos anglis. Šita linija tiesioginiai sujungs Aukštąją Sileziją su Lenkija ir Gdyne.

"Vossische Zeitung," komentuodamas šitos linijos atidarymą, pažymi, kad Vokietijoj į šitą faktą žiurima su dideliu susirupinimu.

Kiek Jungt. Valstijoms kainuoja už laikymas kriminalistų

WASHINGTON, D. C. — Associated Press praneša, kad pasirement valdžios žiniomis, Jugt. Valstijoms kas metai kriminalistų užlaikymas kainuoja $16,000,000. Tuo tarpo našlaičių ir bendroms vaikų prieglaudoms tik $5,000,000.

2000 Gresia Mirties Bausmė

SKUBIAI TEISIA "SUOKALBININKUS"

MASKVA, lapkr. 12. — Sovietų spauda plačiai rašo apie nepaprastai didelį "kontrevoliucionierių suokalbį" su kitomis buržuazinėmis valstybėmis nuversti Sovietų rėžimą. Sovietų įsakymu, darbininkai savo mitinguose išneša rezoliucijas, kad konspiratoriai tuojaus butų suimti ir sušaudyti.

Įtartųjų sąmoksle jau yra areštuota virš 2,000 asmenų, kurie tuojaus bus teisiami ir, beabejo, daug bus sušaudyti. Į šį "sąmokslininkų" skaičių yra įtriami ir kitų šalių aukštieji asmenys, kaip tai: Francijos buvęs premjeras Raymond Poincare, Briandas ir kiti. Taipgi anglų lordas Churchill, Vickeris ir kiti.

Svarbieji "Sąmokslo" vadai

Pirmiausiai tapo areštuoti aštuoni vadai, kurie pastaruoju laiku laikė aukštasias vietas sovietuose ir jie pirmiausiai bus teisiami, greičiausiai mirties bausmė. Jie yra sekanti:

Leonin Razmin, — Maskvos Technologijos Instituto profesorius.

Victor Lartčev, — inžinierius ir direktorius šildymo komisijos.

Ivan Kalininkov, — karo avijacijos akademijos profesorius.

Nikolai Charnoysky, — ekonominės tarybos pirmininkas ir keletos kolegijų profesorius.

Aleksander Feodotov, — Technologijos kolegijos profesorius ir keletos skyrių pirmininkas.

Siergei Kuprianov, — aukščiausias ekonominės tarybos, tekstilės skyriaus direktorius.

Vladimir Ochkin, — aukščiausios tekstilės tarybos sekretorius.

Ksenofont Sitnin, — tekstilės sindikato inžinierius.

Yra ir daugiau aukštasias vietas laikančių asmenų, kurių dar vardų nepaduoda.

Apie ką tarėsi Vokietijos pramonės vadai

"Vossische Zeitung" praneša, kad Essene įvyko vokiečių pramonės sąjungų vadų posėdis, kurie apsvarstė Europos ir vokiečių prekybos politiką, ypatingai atsižvelgiant į paskutiniais mėnesiais įvykusias rytų ir pietų rytų žemės ukio valstybių susirinkimus. Vienas pranešėjas pabrėžė, kad, jei Vokietija tučtuojaus nepasistengs sueiti į ryšius su Vidurinės Europos stambiuoju ukiu, tai jai grės pavojus netekti ateity vienos savo didžiausių rinkų. Vienas iš pirmųjų vokiečių politikos uždavinių turėtų buti muito sąjungos sudarymas tarp Vokietijos ir Austrijos ir pagrindų sukurimas naudingiems santykiams su kitais Vodurinės Europos kraštais.

Studentų sukilimas Kiuboje

HAVANA, Cuba, lapkr. 11. — Kiuboje ir vėl studentai sukėlė riaušes prieš dabartinę valdžią.

Studentams ėjo į pagelbą darbininkai, bei smulkieji biznieriai. Iškart buvo suruošta tik demonstracijos, kaipo išreiškimas nepasitenkinimo valdžia. Demonstrantus užklupo kareiviai, kilo susirėmimas, pasekmėse riaušių, 6 studentai tapo sužeisti, iš kurių vienas vėliau mirė.

Jungt. Valstijose randasi 6,000,000 bedarbių

WASHINGTON, D. C. — Federation of Labor praneša, kad Jungt. Valstijose randasi 6,000,000 bedarbių (o gal ir daugiau).

Penkiolikoj miestų sakoma, kad laikai biskutį pagėrėjo ir, nors dirbtuvės po biskutį pradėjo priimdinėti darbininkus, bet vis dar milijonai randasi be darbo.

TAI BENT REKORDAS

OAKLAND, Cal., lapkr. 11. — Tulas Norman Arthur Lee Flood prisipažino policijai, kad jis per 23 metus apsivedė ir persiskyrė su 29 pačioms.

O "sweethearths" aš manau, kad esu turėjęs nemažiau bent 400, sako Flood. Nuo 17 m. aš turėjau palinkimą prie moterų, ir kuomet atatinkamai moteri vaišinsis, tuomet nuo jų neapsiginsi. Taip aiškinosi apkaltintasis. Manoma, kad jis bus išteisintas.

TAI BENT PAGEIDAUJAMAS DARBININKAS

NEW YORKAS, lapk. 12.— Buvusio Vokietijos kaizerio Wilhelmo anukas šiandien atvažiavo į Jungtines Valstijas ieškoti darbo.

Jis yra princas Louis Ferdinand Hohenzollern, 23 metų amžiaus, virš šešių pėdų aukščio, antras sunus buvusio Vokietijos kronprinco. Jisai sako buk vyksiąs į Detroit, Mich. matyti Mr. Henry Ford, kad gavus darbą.

Lietuvos Santykiu su Amerikos Lietuviais Organizavimas

Tąsa.

Net, negana, to. Negana pabrėžti, kad mes turime Amerikoj didelį turtą musų geriausiųjų piliečių pavidale. Mes turime ten ir labai konkretų materialį turtą, kuris musų tautą ir valstybę jau nekartą iš didelių ekonominių sunkumų išgelbėjo ir dabar dar gelbsti. Kokį turtą turi Amerikos lietuviai savo rankose tikrai apskaičiuoti negalima. Bet galima sudaryti su bendrą vaizdą, iš kaikurių simptomų ypatingai jei mes juos lyginsime su panašiais simptomais iš Lietuvos gyvenimo.

Pavyzdžiui, Kazys Gineitis savo knygoj rašo, kad daugeliui lietuvių Amerikoj pavyko sukrauti iki 50,000—100,000 Dr. Bartuška V. 1918 m. rašo, kad jis vien Pennsylvanijos šteite priskaitęs 74 dideles lietuvių krautuves, 3,500,000 dolerių vertės ir 150 mažesnių lietuvių krautuvių su 1,600,000 dolerių vertės. Tas pats kunigas sako, kad Chicagoje 1918 m. buvo 24 lietuvių bendrovės ir 35 krautuvės, kurių vertė tada siekusi 2,000,000 dolerių. Taip pat spėjama, kad Amerikoj apie 5,000 lietuvių turi savo žemės ukius. Iš visuomeninių gyvenimo reiškinių paminėtina dar, kad nekilnojamas lietuvių parapijų turtas Amerikoje siekia apie 60,000,0000 dolerių. Norint kiek orientuotis kaip atsiliepia Amerikos lietuvių turtai į Lietuvos gyvenimą tenka pirmoj eilėj, paminėti tas dolerių mases, kurios pasipylė į Lietuvą tuoj Didžiajam Karui pasibaigus ir atstatė musų karo sunaikintą ukį. Amerikos lietuvių doleriai gelbėja dar ir iki šiai dienai musų mokamąjį balansą nuo pasyvumo.

Butų klaidinga minėti vien tik Amerikos lietuvių materialę paramą Lietuvai. Jų politinė parama daug mums padėjo, o ypatingai musų valstybės likimą lemiančiuose momentuose. Tik reikia atsiminti, kaip Amerikos lietuviai sumaniai kėlė Lietuvos Nepriklausomybės obalsį per karą, kiek jie prisidėjo prie to, kad Amerika pripažino Lietuvą de jure ir daug kitų politinių svarbių žygių. Amerikos lietuvių politinė akcija daros dar reikšmingesnė, atsiminus kokį didelį politinį ir ekonominį vaidmenį dabar Amerika pasauly vaidina ir ateity vaidins.

Nežiurint tos didelės ekonominės ir politinės reikšmės, kurią turėjo musų Amerikos lietuviai musų tautos likime ir tos paramos ateity, be kurios mums butų be galo sunku bent kiek iškilti, musų santykiai su Amerikos lietuviais yra labai ir labai neorganizuoti. Neretai juos apniaukia įvairūs debesėliai, kurie galėtų lengvai duoti medžiagos atvriems nesusipratimams. Prie žasčių tam yra daug, tiek musų tiek jų pusėj. Bet viena ir gal but svarbiausia priežastis, kad pas mus Lietuvoj nėra tokios institucijos, kuri nuolatos ir vien tik Amerikos lietuvių problema visu rimtumu užsiimtų. Nėra kas įsigilina į visas tas nelengvas problemas ir sudaro planus ir greit amerikoniškai vykdo. Tiesa, yra valdiškos ir visuomeniškos įstaigos, kurios daug palankumo bei širdingumo lietuviams — amerikiečiams rodo, ypatingai jiems Lietuvon atvykus. Tai yra labai svarbus uždavinys. Bet to, toli gražu negana. O didesniems darbams minėtas institucijas turėdamas tiek daug savo tiesioginių pareigų nebeturi nei žmonių nei laiko. Ištikrųjų, reikėtų giliai paieškoti priežasčių kodel mes turėjom žydų, baltgudžių ir dar kitokių ministerijų, o niekam neatėjo galvon sudaryti įstaigą Amerikos lietuvių reikalams rupinti. Juo labiau, kad valstybės akimis žiurint, tokia įstaiga luotų valstybei daug daugiau materialių ir politinių pliusų, kaip gal daug kitų brangių musų įstaigų, kurioms vistiek susiranda daug lėšų, ir daug žmonių.

Kokie gi butų tokios Amerikos lietuvių reikalams rupinti institucijos artimiausieji užlaviniai?

Musų apskaitliavimu Amerikoje randasi virš vieno milijono lietuvių.—"S." Red.

2. Amerikos lietuvių reikalams rupinti institucijos pirmieji uždaviniai.

a) Saugojimas nuo ištautėjimo.

Šitas uždavinys svarbiausias. Jis yra pamatas viso kito. Nes tas kas ne kiek nesijaučia surištas su savo kraštu nustoja juo interesuotis, nutolsta nuo jo reikalų., žodžiu tiek kulturime tiek ekonominiu atžvilgiu, žusta lietuvių tautai. Štai ką sako tuo reikalu amerikietis profesorius Kemėšis.

"Po to, kai Amerikos Jungtinės Valstybės uždarė musų išeivijai duris ir beisileidžia tik labai mažą skaičių, nebėra ne mažiausios vilties užsilaikyti Amerikos lietuviams kaipo atskiram tautiniam vienetui. Aukšta kultura, pašėlęs gyvenimo ir progreso tempas mu ir sulieja su Amerikos jura, nesiškius net greičiau nutautina gu kaikuriuos kitus ateivius. Organizacijos vienos tirpsta—nyksta, kitos palengvėl keičia kailį. Laikraščiai vis mažiau beturi skaitytojų ir tik didžiausiomis leidėjų pastangomis velka savo gyvybę. Bažnyčios vienos ruošiasi, o kitos jau pradėjo taikintis prie jaunosios kartos reikalų ir ima skelbti Dievo žodį ir angliškai. Parapijinės mokyklos išleidžia — kaip ir turi buti—neblogesnius amerikonukus; kaip ir viešosios mokyklos, o lietuviško mokslo net labai norėdamos, neįstengia suteikti tiek, kad jaunuolius organiškai surišti su lietuvių tauta ir kalba. Gyvenimo verpetai pagauna tenai gimusią kartą ir isuką ją pilnai ir visiškai į Amerikos gyvenimą. O ir jų tėveliams ir dėdėms dar čia Lietuvoje gimusiems ir augusiems Amerika darosi vis jaukesnė ir suprantamesnė. Jų pačių vaikai organiškai juos su Amerika suriša. Nutauto kiti, nutaus ir musiškiai."

Ponas profesorius reiškia labai pesimistiškai, bet deja, teisingas mintis. Tik vis tas dar nereiškia, kad mums reikia rezignuoti, nuleisti rankas ir nieko nedaryti. Kaip tik priešingai. Turėtume mesti kitus menkesnės vertės dalykėlius į šalį, o svarbiausia užsiimti sulaikymu nuo ištautėjimo savo tautiečius, Amerikoj. Ar ilgam mums tas seksis tai čia kitas klausimas. Bet kad visos musų pastangos toj krypty kiek politiniai tiek ekonominiai duos daug gero musų tautai neginčytina. Pirmiausia, žinoma, reikia, kad Lietuvos visuomenė aiškiai ir nedejuodama suprastų Amerikos lietuvių vaidmenį musų visos tautos ateičiai. To toli gražu ne visi dar supranta, gal teisingiau pasakyti apie tai nedaug kas pagalvoja. Todel mes turime savo spaudoj ne tik bendras problemas kelti, bet ir apskritai atidžiai visuomet atvaizduoti Amerikos lietuvių gyvenimą, jų nuotaiką, jų idėjas ir užsimojimus. Amerikos lietuvių spauda turėtų taip pat nuolatos iš musų gauti rimtų objektingų informacijų, ten taip pat turėtų atsispindėti musų kulturinis ir ekonominis gyvenimas. Mums nereikėtų tenkintis siųsti Amerikon žmones sakyti prakalbas ir aukas rinkti, reikėtų siųsti objektyvius žmones, kurie ten vietoj Amerikoj gyvu žodžiu lietuviams amerikiečiams pasakytų apie Lietuvos ekonomines ir biznio galimybes. Tam reikalui išlaidos mums šimteriopai apsimokėtų. Reikėtų siųsti Amerikon arba keistis su Amerikos lietuviais kulturos darbininkais, mokytojais, menininkais ir tt. Nėra galimumo ir reikalo čia išskaičiuoti visas pramones, kurių imtis Amerikos lietuvius nuo ištautėjimo gelbėti. Jų yra tikrai daug. Dar daugiau galima butų ieškoti ir surasti. Tik reikia, kad kas nors tam atsidėjęs rupintųs, gerai pažintų dalykus, visiškai įsigilintų į visas problemos detales. Reikia, kad mes parodytume Amerikos lietuviams, kad mes reikalo svarbumą jau suprantam ir norim susirupinti, o jie mums padės ir daug ko patars.

b) Prekybos su Amerika skatinimas.

Atrodo, kad nebus nei kiek perdėta, jei pasakysiu, kad šių dienų valstybės politikos paskutinis tikslas yra — mokamojo balanso aktyvumas, o jų didžiausias rupestis — užsienių prekybos problemos, rinkų stoka. Pasaulio ukis pergyvena rinkų krizį. Visur tik šaukia ir dejuoja, kad kainos krinta ir krinta. Kad Lietuvos padėtis nėra labai laiminga tuo atžvilgiu, visiems aišku. Taip pat aišku, kad Lietuvos padėtis turi dar savo ypatingų, lietuviškų sunkumų, kurie kartais net labai pavojingais atrodo. Pavyzdžiui, kad ir musų užsienio prekybos priklausymas nuo vokiečių nuotaikos. Todel mes privalome ypatingu atsidėjimu ieškoti naujų rinkų, naujo eksporto galimumų. O tokie galimumai kaip tik yra Amerikoje, tenykščiams lietuviams padedant. Jie jau dabar apskaitliuoja, kad į metus butų galima net už 30 milijonų litų Lietuvos produktų Amerikon importuoti. Musų maštabui tai labai didelė pozicija. Žinoma, kad tai virstų tikrenybė dar daug reikia padirbti. Iniciatyvą iškėlė amerikiečiai patys. Jie padarė jau daug konkrėčių žingsnių ta kryptimi. Dabar musų pareiga šitą idėją nepaneigti, o išnaudoti ją Lietuvos labui iki galo. Čia vėl yra daug kelių ir budų. Svarbu, kad kas pasiimtų tuos gražius ir naudingus sumanymus vykdinti.

c) Mokamojo balanso aktyvumas.

Tiesa, užsienio prekyba yra bemaž svarbiausias elementas mokamajame balance. Bet dėja, juo aktyvumo negali pasigėrėti daugelis didelių valstybių, negali visuomet juo gerėtis ir Lietuva. Ir mes žinome, kad jo aktyvumas neretai atsiekiamas tik Amerikos lietuvių pinigais, kurių jie siunčia arba patys atsiveža sykiu su ekskursijomis. Tiesa, kad amerikiečių lietuvių ekskursijos dabar gana gausingos, bet jas galima dar padidinti, padaryti daug malonesnėmis, daug labiau Amerikos lietuvius pritraukiančiomis. Iš to bus didelė nauda ir jiems ir mums. Tuo reikalu, girdėti yra net ir labai konkrečių projektų, tik reikia juos įvykinti, paremti.

(Bus Daugiau)

I Lietuva ir Atgal

M. Kasparaitis.

Tąsa.

Rugsėjo 1 dieną. Anksti rytą sesuo Morta pavežino iki Rozalimo, radau jau laukiant autobusą. Priėjo prie manęs žydelis Ickus ir užvedėm kalbą apie ukių pirkimą bei biznį. Šį syk didžiuma keliauninkų sudarė moksleiviai. Šalia manes atsisėdo dvi panelės—Alenėlė ir Zosykė. Juodvi mokėsi mokytojų seminarijoj, Panevėžyje. Gražiai padainavo keletą dainelių, Alenėlė pritarė gitara. Nuvykus į Panevėžį užėjau prie akių gydytojo Lučno del mano akių stovio. Tą pat ištyręs pranešė kaip ir Amerikos gydytojai. Už egzaminavimą paėmė 10 litų, o už akinius 20 litų. Iš gydytojo ėjau į Šaulių Kliubą, ten radau jau stovintį p. J. Puišį. Jis mane pabarė už pavėlavimą. Mums bešnekant, priėjo p-lė Repšytė, klausdama nurodimų, kur randasi komendatura. Visi trįs papietavę išsiskirstėm kas sau. Aš su dovanom atsilankiau prie p. A. ir Z. Butkevičių. Jiems įteikiau dovanas nuo p. Beržų iš Milwaukee, Wis. P-ai Butkevičiai gražiai gyvena. P-s Butkevičius tarnauja kariuomenėj, ketvirtam pulke, Panevėžy, turi majaro laipsnį. Mane gerai pavaišino ir dėkingi p. Beržams už suteiktas dovanas. Vakare nuėjau į geležinkelio stotį; nusipirkau bilietą važiuoti į Šiaulius, bet stoties budėtojo neaiškus pasakymas mane suklaidino, apsilikau nakvoti Panevėžy. Bunant stotyje girdžiu nepaprastą tarškėsį. Išpradžių pamaniau, kad tai ratai tarška vežami per bruką. Bet po trumpo laiko atvarė kalinius su apkaltais retėžiais ant kojų ir tas jų retėžių tarškėsis einant sudaro nepaprastą bildėsį — toli girdžiantį. Liudnas reginys į juos žiurint, bet kitos išeities nėra, kol bus silpno budo žmonių, darančių didelių prasikaltimų, jiems turi buti ir bausmė.

Rugs. 2 d. iš ryto buvau nuėjęs prie žemės pardavėjo, teiriavaus apie kainą. Pasirodo, kur gera žemė, ne pigi. Po pietų pasiėmęs autobusą išvažiavau į Ukmergę. Pakely važiuojant pro Raguvą, matėme dideliausį jomarką, buk ėsą kas antradienis, per tris savaites tokie didieji jomarkai. Vėl netikėtai turgavietėje susėjau Miežiškių pieninininkę p-lę Kastę Repšytę. Tuo syk jai nupirkau kermašavos — virtinę barankų. Iš panevėžio į Ukmergę yra 72 kilometrai ir ėmė važiuoti 3 valandas laiko. Ukmergės miestelis už Panevėžį, man atrodo gražesnis. Ten girdėjau kareivius dainuojant. Iš Ukmergės Kunigiškių kaimas dar apie 25 kilometrai. Automobilius imti, vienam važiuoti, daug išlaidų, todel nusprendžiau gimines M. Vijuno ir Kapočiaus palikti jų neatlankęs. Dovanas pasiunčiau per paštą. Iš Ukmergės į Panevėžį autobusu grįžom vėlai vakare. Kelionėj viena p-lė buvo nesugalavus. Pernakvojęs Panevėžy, 8 val. ryto išvažiavau į Šiaulius. Privažiavęs Labos stotį, turėjau pirkti kitą tikietą, nes pirma rugsėjo pirktas bilietas nustojo vertės; dar ir pabaudos užmokėjau. Šiaulių miestą pasiekiau prieš pietus. Turėjau progos visą pusę dienos pasivaikščioti. Šiauliai mažai kuo skiriasi ir nuo paties Kauno. Buvau užėjęs į "Kulturos" knygyną. Vakare atsilankiau prie p. Ancevičių. Vinso Ancevičiaus šeimynos, kuris gyvena Racine, Wis. P. Ancevičiai yra patrijotinio nusistatymo, geri simpatingi žmonės, turi namus keturioms šeimynoms gyvent, bet namai dar nebaigti. Laukia paramos nuo mylimo tėvelio. Vėliau drauge su Yarais ir V. Ancevičium nuėjom į Šiaulių Kliubą. Tą vakarą Šiauliai darė lepeticijas del prisiruošimo prie Vytauto švetės. Choras labai gerai išlavintas, randasi gerų dainininkų. Po butelį alaus išsigėrę, ėjome į namus. Mane palydėjo Vincas iki pat viešbučio.

Rugsėjo 4 d. kėliaus 2 val. ryto, o 3 val. išvykau į Šeduvą. Šeduvoj buvau 6 val. ryte. Vežikas p. Gelažis man davežė iki miesto, ten teko matyt kaip rinkos budelninkai. Kaip kovojo už vietas del pasistatymo budelių.

Iš Šeduvos mus pavežė seselė Janeliunienė.

Rugp. 5 d. Galvoju ką turiu daryt; sumaniau patirt kaip atrodo dvarų centrai. Paėmęs dviratį nuvažiavau į Padauguvio dvarą. Labai gera žemė, upė teka pro dvarą, žemė pirmos rųšies, priklausė pirm karo Roppui. Šis centras tai aukso obuolis, dabar randasi valdžios žinioj. Bandysiu gauti apie jį platesnių žinių ir jei bus galima, gal pirksiu. Po pietų nuvažiavau į Vismontų dvarą, ten žemė prastesnė, bet atrodo neblogai, yra 140 ha. žemės ir triobėsiai. Pirkimas neaiškus. Pirkikų atvažiuoja kas dieną po keletą; nori gauti po 600 litų už hektarą.

Žemės pirkime teiravaus Šiauliuose prie žemės tvarkytojo, bet tuo laiku neturėjo pardavimui. Tuo reikalu važiuosiu į Kauną gauti platesnių žinių iš Centro Komisijos.

Rugsėjo 6 d., buvau namie. Surašiau dienyną, vakare lankiaus Rozalime. Parėjes namo, prie p. Gabriuko šilo gerai nusnaudžiau.

Rugs. 7 d., ryte mane mama išvežė į Gimbogalos stotį. Važiuodami kely sutikom einančias sesutes, Moniką ir Verą Kazlauskaites. Monikutė ėjo į Dombovą, o Varute pakvietėm ir drauge važiavom iki Šeduvos. Mama Šeduvoj paliko prie dantų gydytojo, Vera dabaigė vežti į Gimbogalę. 11:45 atėjo traukinis iš Radviliškio ir už dviejų ir pusės val. važiavimo, buvau Kaune.

Visos stotis pasipuoše vainikais, veliavomis ir Vytauto paveikslais. Oras gražus ir Piliečiai linksmus ir pilnai prisiruošę švęsti Didžiojo Kunigaikščio Vytauto šventę, minint 500 metų mirties sukaktuves.

Kaunas labai gražiai išpuoštas vainikais ir veliavomis. Keletas gatvėse stovi iš vainikų bromos-vartai. Langai padabinti Vytauto paveikslais ir kitokiais papuošimais.

Apsistojau Romos viešbuty. Ten jau radau Stasį Vaitelį ir paliktą raštelį išvažiavusio atgal į Ameriką mano kelionės draugo, Kazio Brazevičiaus. Gaila, kad nesuspėjau pasimatyti ir atsisveikinti su savo ištikimu draugu.

Pavakary buvau Šaulių Aro kliube, kur gavau žinių, kad visi amerikiečiai yra kviečiami susieiti rytoj 10 val. ryto į šį kliubą iš kur visi drauge bus nuvesti į kariuomenės parodą, Žaliame Kalne.

7 val. vakare buvau Karo Muziejuje, kur iškilmingai buvo sutiktas iš kelionės po Lietuvą L. D. K. Vytauto bronzinis paveikslas. Pirm atnešimo paveikslo, Šaulių choras dainavo dainas, griežė orchestras ir pasakyta trįs paskaitos tėmoje: apie D. K. Vytauto darbus, lietuvių tautos galybę ir apie dabartinį nusistatymą ir siekius. Paskaitas sakė Lietuvos Universiteto profesoriai. Tvarką pridabojo pats gen. Nagevičius. Publikos dideliausia minia. Labai gražus reginys nuleidžiant veliavą; karių malda ir deginimas aukuro prie žuvusių karių paminklo. Į Karo Muzejaus darželį buvo imama įžanga; del stokos vietos, mažų vaikų neleido. Netikėtai teko susitikti p. Jurėnienę iš Norwood, Mass. Ji atvyko į Lietuvą vėliau už mane; dabar gydosi Birštone.

Pasibaigus šiam gražiam Vytauto priėmimo programui, drauge su p. Jurėnienę grįžom į viešbučius, dalindamiesi įgytais gražiais įspudžiais.

Rugs. 8 d., 10 val. susirinko į Šaulių Aro kliubą nemažas burys amerikiečių. Šaulis mus nuvedė į kariuomenės parodą, Žaliajame Kalne. Radom kariuomenės kuopas jau stovinčias. 11 val. kariuomenės štabo vadas, baltu žyrgu prajojantis pro kareivius, juos sveikino; prie kiekvieno burio kareivių: "sveiki vyrai"! Kariuomenė griausmingai, sutartinais balsais atsako: "sveiks tamsta!"

12 val. atvažiavo prezidentas Smetona. Jis apvažiavo taip pat sveikindamas. Apžiurėjes kariuomenę, sakė trumpą, tai šventei pritaikintą pra kalbą. Po to prasidėjo kareivių eisena-paroda.

Iš visos Lietuvos, nuo visų esančių pulkų, buvo atvykę kareivių. Kaip žiuri į kareivių eisena, tai, rodos, kad jie savo smarkumu visą Kauno miestą sumina. Parodavo pėstininkai, raitieji gusarai, ulanai ir artilerija. Kareivių niekur nemačiau taip gerai išlavintų, kaip Lietuvos kareiviai. Garbė vadams!

Visą dieną oras buvo lytingas, bet žmonės nepaisė blogo oro; desėtkai tukstančių dalyvavo. Mes, keletas amerikiečių, po pietų, p. Vaitelio kalbėjomės apie įgytus įspudžius ir abelnai apie Lietuvos reikalus. Aš, manydamas, kad del lytingo oro, Žaliajame Kalne nebus programo, nuėjau pas pp. Stanaičius į svečius. Bet mano apsirikta; — vakare buvo suvaidinta "Vytauto Žemė" ir kurie matė, pasakojo, kad labai gerai pavyko.

Rugsjo 9 d. ryto metu girdžiu į duris beldžiasi, — kviečiu į vidų. Eeina šviesus gražus vyras ir persistato, kad esąs Jonas Kvaraciejus iš Waterbury, Conn. Malonus svečias, — pasisveikinome ir sutarėm draugauti, nes idejos ištikimiausias buna ir svečiuose esant. Vaiksčiojom po miestą, buvome Vytauto Kalne, Amerikos konsulate teiravomės apie prailginimą pasų, važiavime atgai į Ameriką ir jeigu ant laimės ar nelaimės tektų apsivesti, kaip ir kokiu budu galima savo draugę išsivežti į Ameriką. Paaiškino, kad galima apsivedus, moterį atsiimti sugrįžus atgal į Ameriką, parupinus iš valdžios įvažiavimo leidimą. Vesim ar, ne,—žinojimas jog blogo nedaro.

(Bus Daugiau)

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

Iš NEW YORKO į KLAIPĖDĄ Per Gothenburgą

TRUMPAS KELIAS į LIETUVĄ per ŠVEDIJĄ

DIDELIAIS NAUJAIS IR MODERNIŠKAIS MOTORLAIVAIS

Liet. Pašto ir Keleivių Patarnavimas

Praleisk Kalėdas Lietuvoje!

Išplaukia iš New Yorko
S. S. DROTTNINGHOLM Lapkričio 29
M. L. GRIPSHOLM Gruodžio 6

Užsisakykit vietas dabar!

Laivų išplaukimas iš New Yorko
S. S. DROTTNINGHOLM Lapkr. 29
M. L. GRIPSHOLM .... Gruodžio 6
S. S. DROTTNINGHOLM Gruod. 27

Informacijos ir iliustruotas cirkulioris su žemlapiu (Lietuvių kalboj) gaunamas kreipiantis pas savo agentą, arba:

SWEDISH AMERICAN LINE
181 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

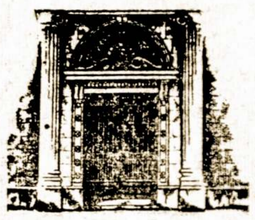

Temykite Tautiečiai

Kadėl neprigulėt prie savo stipraus State ir Crearing House Banko, kuris remia ir daro paskolas savo tautiečiams, ir kur Jusų sudėti pinigai yra užtikrinti?

Remkime savo tautą atsilankydami į

UNIVERSAL STATE BANK
3252 South Halsted Street, Chicago.

Iš Lietuvos Tautininkų Sąjungos Suvažiavimo

Įvykusio 1930 Vytauto Didž. m. birželio mėn. 28 ir 29 d. Kaune Neo Lituanios rumuose.

Nuorašas.

Protokolas.

Suvažiavime dalyvavo 252 pakvietimus įteikę asmenys.

Dienotvarkė:

1. L. Tautininkų S-gos delegacijos Italijon kelionės šdavos, prof. Tamošaitis.
2. Bėgamųjų aktuolių politiškų klausimų apibudinimas, p. Lapėnas ir dek. Mironas.
3. Diskusijos politiškais klausimais.
4. Pp. Ministerių pranešimai.
5. Organizacijos ir reorganizacijos klausimai, p. Žukas.
6. Pasiulymai ir sumanymai.

Suvažiavimo 1-ma diena.

Posėdžio pradžia 9.55 val.

Posėdį atidaro Centro Valdybos pirmininkas p. Lapėnas pabrėždamas šio suvažiavimo svarbą ir ragindamas sekmingai išsiaiškinti politinio ir organizacinio gyvenimo klausimais.

Į prezidiumą išrenkami p.p. Žilinskis, Rusteika ir Našliunas. Sekretoriauti pp. Markšaitis, Alekna ir Prišmantas.

Dugnus siulo dienotvarkę papildyti Klapiėdos reikalais. Pasiulymą nutarta atidėti prie 6 dienotvarkės punkto.

Pirmininkauja p. Žilinskas. Žodį pranešimui gauna Švietimo ministeris p. Šakenis.

Posėdžio pradžioje į salę įeina be pakvietimo prof. A. Voldemaras. Paaiškėjo, kad Kabineto nariai, esant prof. Voldemarui, pasiryžo apleisti suvažiavimą, skelbiama pertrauka.

Po pertraukos Lapėnas pranešė, kad pertrauka buvo padaryta todel, kad Vyriausybės nariai nesutiko dalyvauti suvažiavime, jei salėje bus Voldemaras. Pasibaigus pp. Ministerių pranešimams p. prof. Voldemaras bus pakviestas pasiaiškinti del jo santykių su L. Taut. S-ga.

Pirmininkauja p. Rusteika. P. prof. Tamošaitis daro platų pranešimą apie Italijos Valstybės savitvarką. Pranešimą apie Lietuvos užsienių politiką daro p. Zaunius Užsienių Reikalų Ministeris.

P. Tubelis—Ministeris Pirmininkas ir Finansų Ministeris daro platų pranešimą apie Lietuvos ekonominę buklę. Pranešimui pasibaigus atsakė į paklausimus.

P. Aravičius — Vidaus Reikalų Ministeris pranešė apie Lietuvos vidaus padėtį ir atsakė į paklausimus.

Pranešimams pasibaigus atėjo prof. Voldemaras.

Pirmininkauja Rusteika.

Salėje prof. Voldemaras. Lapėnas — kaip minėjau informacijos tikslu teks nušviesti santykiai Centro Valdybos su prof. Voldemaru. Apie tai painformuos dek. Mironas, kuris tuos santykius visapusiškai žino, kuoobjektingiausiai juos įvertina. Paaiškėjo dalyviams, kodel šis klausimas jau čia keliamas. Po Ministerių kabineto krizio C. Valdyba prof. Voldemarą ir jo režimą toleravo, stengėsi nekelti viešumon. Tačiau laiko bėgyje santykiai aštrėjo del prof. Voldemaro opozicinio veikimo. Pastaruoju metu opoziciniai santykiai tiek paaštrėjo, jog negalima tylėti. Jums žinoma, kokie nesusipratimai pasiti jaunimo tarpan; iš vilkų, savanorių veikimo metodų galite spręsti kaip yra. Mes siekiame vieningumo. Ta prasme sudarytas įstatų pakeitimas, rengiama programa. Bet santykiai tautiškoj srovėj kaip juos nušvietė Vidaus Reikalų Ministeris, kurjoziški. Tai blogai veikia į užsienius, Lietuvos vardas blogas. Šiems nenormalumams žut but turime padaryti galą. Išsiaiškinkime, kas eis skaldymo, o kas vienybės keliu. Toliau tokia padėtis, kaip dabar, negali tverti.

MIRONAS — Gerbiamieji! Mums visiems, ypač man nemalonu šis klausimas kelti aikštėn, todel, kad man per ilgus metus teko dirbti bendras darbas. Bet dabar padėtis ypač nemaloni. Vieningas, bendras darbas sustojo, suskilo didžiausiu įnirtimu. Nenoriu buti prof. Voldemaro kaltintoju, noriu buti tik faktų istoriku, tų faktų, kurie man gerai žinomi; nepajėgsiu visų nušviesti, bet ką nušviesiu, nušviesiu teisingai, kad nesigėdinčiau pažiurėti į akys.

Pareitų metų vasarą pradėjo girgždėjimas arčiau saviškių žmonių stovinčių viršunėse. Buvo noras sudaryti tvirtą jėgą, kad varyti tautišką darbą pirmyn. Man teko buti Derinimo Komiteto pirmininku, gimininga tautiškas organizacijas glausti, jas sudrausti, varyti bendrą darbą, jų neskaldyti. Tuo tikslu mes su "Geležinio Vilko" Sąjungos šefu važinėjom po Lietuvą. Kelionė davė gerų rezultatų, kame radom priešingus, pašalinom. Tuo pačiu metu buvo jaučiama, kad Ministeris Pirmininkas Voldemaras neturi glaudaus kontakto su Prezidentu. Šis klausimas buvo įneštas Derinimo Komiteto posėdin. Viename iš posėdžių buvo sutarta su visomis organizacijomis, kad padaryti įtakos ir santykius Pirmininko su Prezidentu pagerinti.

Reikėjo, kad viršunės susicementuotų ir sekmingai dirbdamas valstybės kurybos darbas. Man buvo uždėta pareiga su Ministerių Pirmininku; nuoširdžiai pasikalbėjome porą valandų. Atidėjom pirmadieniui ar antradieniui, nes ne viskas išsiaiškino, Ministeris Pirmininkas išvargęs. Pirmadieny nė antradieny nesusėjom. Trečiadieny Minist. Pirmininkas mane pasikvietė ir pasakė, kad dalykai taip blogai stovi, kad į Ženevą jis važiuoti nemanąs, nes Prezidentas žeminąs jo autoritetą ir Faidučiui ir Krevė-Mickevičiui pasakęs, kad Universiteto Statutą nepasirašysiąs. Dar keletą žodžių pasikalbėjus jis man siūlė vykti Palangon pranešti apie tai Prezidentui.

Aš sakiau man esą nepatogu. Tačiau tuo tikslu, kad Pirmininkas galėtų su Prezidentu pakalbėti, nuvažiavau. Pirmininkas į Palangą atskrido aeroplanu.

Viskas atrodė tvarkoje. Palangoje iškėlė klausimus: 1. kad Pirmininkas mažai turi kontakto su Prezidentu, 2. Pirmininko reikalavimas paliuosuoti Tribunolo Pirmininką Krikščiukaitį ir 3. Priminta, kad Pirmininkas dažnai pastato Prezidentą (kaip konkordatas, su Vokietija ir Latvija sutartis) prieš įvykusį faktą. 4. kad suvaldyti išsišokimus "G. V.", 5. kad įstatymų leidimas eitų sparčiau. Buvo paliestas ir Universiteto statuto klausimas.

Pirmininkas patenkinančiai išsiaiškino, Universiteto statutą pažadėjo paruošti iki išvažiuojant į Ženevą ir kad Prezidentas susipažinęs galėtų su Ministerių Kabinetu šį klausimą svarstyti, kad šis klausimas butų baigtas.

Atsisveikino Pirmininkas su Prezidentu gražiai, nuoširdžiai ir išvyko.

Prezidentas statutą gavo, išstudijavo ir atidėjo, kol sugrįž Pirmininkas iš Ženevos, kaip buvo sutarta. Sugrįžus Ministeriui Pirmininkui iš Ženevos, antrą dieną ištiko nemalonumai. Ministeris Pirmininkas be jokio pagrindo išbarė Prezidentą, kodel Prezidentas nepasirašė Universiteto statuto. Jis, Ministeris Pirmininkas turėjęs nutraukti posėdį, Ženevoj ir grįšti. Prezidentas pasakė, kad padaryta, kaip sutarta, ir susitariant jog buvo trečias asmuo. Aš vėl buvau kviečiamas tarp dvejų senų draugų išaiškinom tikrenybę. Min. Pirmininkas tarė: "Na jei taip, tai gerai. Varykim darbą toliau."

Toliau kilo nesusipratimas tarp Ministerio Pirmininko ir Vid. Reikalų Ministerio. Ministeris Pirmininkas pareikalavo raštu paliuosuoti D-to Direktorių Staškevičių padarydamas jį atsakingu už Slabados pogromą. Vid. Reikalų Ministeris radęs reikalavimą be pamato, neišpildė.

Kilo Ministerio Pirmininko konfliktas su Teisingumo Ministeriu; iš jo Ministeris Pirmininkas taip pat pareikalavo paliuosuoti net Vyr. Tribunolo Pirmininką Kriščiukaitį. Toliau konfliktas atsirado Pirmininko su Žemės Ukio del melioracijos įstatymo ir Švetimo Ministeriu. Visi pasirašė, kad su Ministeriu Pirmininku negalėsią dirbti, teksią išsiaiškinti pas Prezidentą, bendradarbiavimas esąs negalimas.

Kilo Ministerių Kabineto krizė. Buvo numatyti nauji ministeriai: Krašto Apsaugos ir Vidaus Reikalų. Pasikalbėjimas buvo tai nuoširdus, tai šiaip taip,, Prezidentas siulė, kad prof. Voldemaras "sulopytų" Kabinetą iš tų pačių ir nuvažiuotų porai mėnesių atostogų, pasilsėti ir viskas bus toliau tvarkoj. Šis pasiulymas Ministerio Pirmininko buvo priimtas neigiamai. Prof. Voldemaras atsakė: "Aš į Varnius nenoriu važiuoti." Pagaliau išėjo, kad ne vienas Ministeris nesutiko likti vietoj. Kabineto atsistatidinimas buvo priimtas. Vakare atėjo pas Prezidentą Ministeris Pirmininks ir pareiškė: "Aš neatsistatidinu, nes man jaunieji neleidžia. Atsirado šiurkštumų."

Tvėrėsi naujas Kabinetas. P. Lapėnas buvo pasiųstas į Užsienius pas Tubelį pakviesti buti Ministeriu Pirmininku. Šituo metu pasidarė nei šis nei tas. Pasipylė įvairių grąsinimų. Nenorėčiau įrodyti ir pirštu prikišti, į prof. Voldemarą, bet pasakysiu, kad tas daroma "jaunųjų," kurie buvo ir yra pilnoj prof. Voldemaro įtakoj. Buvo ir man grasinta. Aš nepabugau, nušviečiau reikalą kaip iš tikrųjų buvo.

Naujame Kabinete Užsienių Reikalų Ministeriu buvo kviečiamas prof. Voldemaras; jis griežtai atsisakė.

Nedalyvaujant valstybiniame darbe, prof. Voldemaras pradėjo per "Lietuvos Žinias," liaudininkų laikraštį, reikšti aiškią nuomonę: "aš neatsistatidinau, prasidėjo ne valdžios, bet valstybės krizė." Žodžiu, pasidariusi neteisėta revoliucija, iš kurios Dievas žino kas išeisiąs. Interviu pateko Užsienių spaudai, kuriai išrodė, kad Lietuvoje esanti anarchija. Svetimų Valstybių atstovai nurodinėjo, kad laukiama revoliucinio perversmo. "Lietuvos Aide" į prof. Voldemaro pareiškimus "Lietuvos Žiniose" buvo atsakyta neįžeidžiančiai. Taktika prof. Voldemaro atžvilgiu buvo lojali. Tuo tarpu iš tos pusės, kuri palaikė prof. Voldemarą biauriai šmeižė valdžios šalininkus, ypač prof. Tamošaitį, mane ir aukštą žmogų, kurio nenoriu čia minėti. Pasipilė lapeliai prasidėjo nešvarus darbas. Tie lapeliai privedė prie stagnacijos. Stagnacija įvyko iš jos turime išeiti, kad sustiprinti tautinę poziciją, turime dirbti tautos naudai, skyriuose organizacinį darbą.

Iš voldemarininkų lupų girdimi, kad Centro Valdyba tariasi su liuadininkais ir krik. demokratai, ko visai negali buti.

Be to sudarė valstybes aparato apsunkinimą. Vid. Reikalų Ministerija turi sekti žmones, savo žmones, kurie turėjo tris metus valdžią savo rankose.

Vienas išsišokimas galimas. Bet išlaikyti įtemptą temperaturą per 9 mėnesius?!... tai jau nebepateisinama. Tolimesni interviu užsieniuose ne vien šmeižiantieji Sąjungą, bet kad ir konstituciją neturi galios Ministerio Pirmininko nėsanti pasirašyta, kad gautos sumos iš lenkų, kad Lietuvai žalos padaryti!

Su skaitlingais įrodymais, Centro Valdyba rado galimu užvesti bylą ir atiduoti Garbės Teismui. Mes turime pasakyti, kad mums daro kliutys. Mes norime, kad bendras darbas atgytų ir ėitų. Mes norime, kad žmonės galėtų savo klaidas pataisyti... (salėj karštas pritarimas visoj salėj, šaukia: bravo valio! ilgi aplodismentai).... Dirbsime pozicinį darbą.. (šaukia valio!). Darbas ir gera valia geriausi tiltai musų tautiškam darbui dirbti, geriausiai gydytojai ir vaistai (ilgi aplodismentai).

VOLDEMARAS. — Aš tik porą žodžių noriu pasakyti. Gera mintis atitaisyti klaidas. Nenoriu, kad tautininkai išeitų neapsipažinę su tiesa. Mano uždavinys mokslas — tiesą skelbti. Aš kreipiuosi į dek. Mironą, Vyriausįjį kapelioną. Jis pasakė daug tiesos, bet dar daugiau netiesos. Aš eisiu ir toliau. Jei kas nepritaria siaurai politinei grupei, dar didelis klausimas, kas klaidingas. Pamatinius dokumentus atnešiu, įrodysiu. Jei Mironas nuoširdus, aš tikiu jis ateis ir pasakys: "Aš suklydau." — Romėnai sako: "pereat mundus." Vivat justia — tegyvuoja teisingumas, nors pasaulis žutų." Aš pasirįžęs dirbti. Voldemaro nėra, yra Lietuvos sunus! ne del Voldemaro eina del idejos. Nenoriu akių muilinti, tiesą surasiu ir viską likviduosim. Jei įrodys, kad ne asmens reikalas rupi, bet objektinga tiesa, aš ištiesiu ranką kad noriu su Lietuva dirbti.

EIDENAS ir kiti — Rytoj dieną prof. Voldemaras atneš dokumentus siulo daugiau nekalbėti.

ŠULCAS — ką mes čia galime, tai juk nesusipratimas tarp Voldemaro ir vyraiusybės. Iš vietų reikalaujama paskirti komisiją dokumentam patikrinti.

"THAT LITTLE GAME" — Hinting

Sandaros Spaustuve Atlieka

Visokius Spaudos Darbus Greitai, Tinkamai ir Pigiai

Spausdiname įvairias biznieriams blankas, business cards, atskaitas, bilas, Letterheads ir kitus.

Draugijoms: konstitucijas, įstojimų blankas, plakatus, "Show Cards", atvirutes ir t. t.

Didžiausius pagarsinimus, knygutes, programus, pranešimus bei pakvietimus (invitation cards) ir kitus spausdinius.

Ypatingą domę kreipiame į užsakymus iš kitų kolonijų.

Taigi Visais Spaudos Reikalais Kreipkitės į Sandarą, o Užtikrinam, Kad Gausite Gerą Patarnavimą.

SANDARA

3236 South Halsted Street, Chicago, Ill.
Telephone Calumet 3277

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly

Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America

Editorial Office:
3236 South Halsted Street
Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted Street, Chicago, Ill.
Telefonas: Calumet 3277.

Užsisakymo kaina:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyj metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo poltinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių įstikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį — pastangos priaugančiąją lietuvių kartą — jaunuomenę, išauklėti sveiką, apsviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais — Mes be Vilniaus nenurimsim.

RUPINKIMĖS SAVAISIAIS BEDARBIAIS

Šiandiena S. V. Amerikoj laikai labai suprastėjo. Bedarbių skaičius nemažėja, bet vis dar didėja. Netik, kad neimami nauji darbininkai, bet demokratams laimėjus, dar kai iš kurių dirbtuvių, kaipo atkeršinimui, tapo paleista daug darbininkų į gatvę. Tai yra liudnas faktas. Kas užtai yra kaltas? Suprantama, kad ne darbininkai! Bet ką mes ne kaltinsim, bet tuomi padėties dar nepageriname.

Kaip Vašingtonas, taip ir valstijų (staitų) administracijos bovijasi su politiniu "arkliuku" — prohibicija, vieton rupintis pagerinti pramonę ir palengvinti darbininkų buvį. Bet šis politikieriams klausimas yra antraeilis ir todėl jie šiandiena nekalba taip garsiai, kaip kad jie kalbėjo prieš rinkimus. Ar prohbiicijos klausimas bus pastatytas vienoj ar kitoj pozicijoj, vistiek darbininkams nei šilta, nei šalta. Šiandiena yra svarbiausiu reikalu, tai kad prašalinus bedarbę, kuri netik kad nemažėja, bet didėja.

Kiek tuom tarpu yra rupinamąsi, tai dar negreit dalykų stovis pagerės. Biznieriai nors ir skursta, bet vis dar bilų apmokėjimą gali kokį laiką atsiprašyti — pratęstį savo kreditą. Bet kaip su darbininkais? Dar kurie turi centą-kitą sutaupinę, — dar gali šiaip taip maitintis, bet kurie neturėjo, yra metami į gatvę ir badauja.

Lietuvių tarpe yra taip pat daug šeimynų nepavydėtinoj padėty ir reikėtų paieškoti išeities. Nors jau nekurios įstaigos bei draugijos tuomi rupinasi, bet ta pagelba yra labai nežymi. Mes lietuviai jau nekartą esame turėję įvairius gelbėjimo komitetus ir ar nebutų galima įsteigti komitetą ir šiame reikale. Tokis komitetas jau galėtų patsai sukelti šiek-tiek pinigų bei parinkti maisto ir drabužių. Taipgi tokis komitetas galėtų ištirti kam yra butina ir skubi pagelba. Čia jau gal nereikėtų pašvęsti daug laiko kurie turi kokį nors užsiėmimą. Patį juodąjį darbą galėtų atlikti patys bedarbiai, tik kad autoritetingi asmenys galėtų jiems suteikti tam tikrus paliudimus, kuriais remiantis jie galėtų padaryti rinkliavą. Kitos tautos tą jau praktikuoja ir tas duoda gerus rezultatus.

Taigi pasirupinkim savaisiais bedarbiais, o jie bus mums dėkingi ir mes atlksime didelį labdaringą darbą.

NAUJAS "SUOKALBIS" PRIEŠ SIVIETUS

Sovietai paskleidė žinias po visą pasaulį, kad, girdi, jie susekė suokalbininkus nuverst sovietų rėžimą. Šiame suokalbyje įtariama, kaipo svarbiausi "konspiratoriai" buvęs Francijos premieras Raymond Poincare, užsienių reikalų min. Briandas ir keletas kitų aukštų valdininkų. Taipgi anglų lordas Churchill, Vickers ir kiti.

Kad francuzams ar anglams norėtusi matyt Rusijoj demokratiniai parlamentarinės tvarkos valdžia, ta yra faktas. Bet kad jie rengtų perversmą, tai prisieina paabejoti. Jeigu Sovietai kurią gražią dieną burtų nuversti, tai niekas kitas nepadarys, kaip tik patys Rusijos gyventojai. Šiandiena gal nerastum pasaulyj tokios šalies, kuri sutiktų bei toleruotų Sovietų rėžimą, bet niekas nedrįs kištis į Rusijos naminius reikalus.

Taigi iš šalies žiurint, atrodo kad šis, kaip ir keletas praeity, bandymų nuversti komunistinį rėžimą yra ne kas kitas, kaip tik blofas. Kad vietos gyventojai konspiruotų ką panašaus, yra labai galimas daiktas. Na, ir kas gali pakęsti tokią tvarką, kokia viešpatauja Sovietų Rusijoj? Bet yra dar ir faktas gerai žinomas, kad kaip tik atsiranda daugiau priešininkų komunistų rėžimui, tai tuojaus jau surandama "suokalbininkai" jie turi atsisakyti su šiuom pasauliu. Na, po skerdynių per kiek laiko vėliai viskas aprimsta. Ir jeigu mes pažvelgsim, tai pamatysim, kad ten toskomedijos pasikartoja kas keli mėnesiai ir, galima sakyt, kad tol kartosis, kol prieis vienokį ar kitokį galą.

Taigi ši triukšmingoji "konspiracija" niekas kitas, kaip tik išpustas burbulas, kad butų galima pateisinti komunistų kruvina puota, kurią jie karts nuo karto surengia.

PILSUDSKIS ŠĖLSTA

Lietuvos dvarponis, Maršalas Pilsudskis, bevaldydamas Lenkiją taip toli nuėjo, kad žmonės sako, net ir prie caro bei kaizerio nebuvo tokis beteisis rėžimas, kaip dabar kad yra. Stačiai jau nepakenčiamas ir jam nesimato galo. Jojo rėžimas yra pirmas po sovietų. Sovietai savo opozicionistus šaudo, o pastarasis kiša į kalėjimus.

Businčiuose rinkimuose jis turi laimės pralaimėti. Tą jis pats ir visi jo draugai gerai supranta. Bet jis yra pasakęs, kad Lenkiją valdysiąs. Pirmiausiai jis sukišo į kalėjimą opozicinius priešus ir tuomi mano laimėti rinkimus. Jeigu tas jam nepasiseks — jis paleis išrinktuosius žmonių atstovus ir vėl diktatoriaus.

Ką davė Lenkijai jojo valdymas? Nič nieko, išskyrus vargą darbo žmonėms. Jis tuščias, didelio pasiputimo ir garbės trokštąs gaivalas. Jojo diktatoriškas rėžimas, šalį veda prie suirutės, prie visiško bankroto. Viską, ką jis yra padaręs, kaipo dvarponis, apsaugojo dvarus nuo išdalinimo. Jojo ateities planai, ne ekonomija, ne žmonių gerbuvis, bet pavergimas mažumos tautų ir užgrobimas jiems, lenkams nepriklausomų žemių, tai viskas.

Bet už tą viską jiems prisieina užmokėti aukšta kaina ir todel šalis atsidurus nepavydėtinoj padėty.

Mes gi iš savo pusės p. maršalui turime tik palinkėti, nes ko jis ilgiau valdys, to jis giliau įklimps ir mums liekasi daugiau vilties atgauti savo....

Politika, Ten Kur Jos Nereike

Išpusti burbulai apie SLA. Pildomą Tarybą

Klausimas apie Devenio ar vieno kito paskolą turėjo buti išrištas pereito seimo nustatyta tvarka. Finansų komisija ištyrus visą dalyką patiekia savo nuomonę ir rekomendacijas SLA. Pildomąjai Tarybai, kuri vėliau pasielgia taip kaip to reikalauja organizacijos tvarka. Nieko nuostabaus kad per ilgus metus draugijų ar korporacijų viršininkai padaro klaidas. Išlavinti bankų vedėjai retkarčiais suklysta; patyrę teisėjai išneša tokius nuosprendžius, kurie aukščiausio teismo panaikinami. Ir jeigu musų SLA. milioninė organizacija, kur nors neužkliutų, tai butų tiesiog stebuklas.

Pereitam SLA. seime p. Tareila, vienas kandidatų į iždininkus paklausė Pildomosios Tarybos apie išduotą p. Deveniui $25,000 morgičių. Atsakymas buvo duotas, jog morgičius dabartiniu laiku esąs abejotinos vertės. Delegatai tą dalyką pavedė Finansų Komisijai ištirti.

Tačiau, nespėjo minėtoji komisija išduoti savo nuosprendį, kaip "Keleivis" ir "Naujienos" iškilmingai paskelbė, jog tai, girdi, buvęs šmugelis už kurį atsako visi senieji Pildomosios Tarybos nariai ir "Juo švariau bus išsluoti senieji vortinkliai iš SLA. centro, tuo labiau bus patenkinti organizacijos nariai.' ("Nauj." lapkr. 8 d.).

Dar ankščiau "Keleivy" pasirodė tokios pat dvasios straipsnis, rašytas, beabejo Chicagoj, kur Finansų Komisija turėdavo savo posėdžius. Del kalbamo morgičio apkaltinama visa senoji Pildoma Taryba su tokiu prierašu:

"Ir jeigu šiandie SLA. dar turi iždė $1,000,000, tai reikia pasidėkavot tik tam, jog musiškiai grašiagaudos neapsižiurėjo, kad taip lengva buvo galima gauti iš SLA. "morgičių." Jie butų pristatę vištininkų po $25 ir gavę ant jų morgičių po $25,000. Devenis buvo tik vienas žulikas, kuris tuom pasinaudojo. Kitiems dabar jau pervėlu. Susivienijimas jau pasimokino. ir reikia tik džiaugtis, kad šita pamoka tik tiek tekainavo. Ji galėjo nušluoti visą SLA. iždą."

Šiuos žodžius mes cituojame iš "Naujienų," kurios džiaugsmingai juos atspausdino."

Panašios rušies manifestai buvo paleisti, kaip minėjau, pirma negu atatinkama komisija paskelbė savo nuosprendžius ir Pildoma Taryba turėjo progos pasiaiškinti. Mat, čia norėta sukelti sensacija, kokią sugeba atlikti Amerikoj tik Hearst'o laikraščiai. Po Chicagą ir kitas kolionijas pasklysta įvairus gandai, kad SLA. Pildomoji Taryba yra apkaltinta eikvojime organizacijos turto; kad šimtai tukstančių dolerių investuota į negerus morgičius ir tt. Ir kas tą viską parašė; kas yra toks gynėjas ir teisybės ieškotojas? Nugi "Naujienos" su "Keleiviu." Pirma negu atsakančios įstaigos tarė savo žodį, tie du laikraščiai jau buvo išnešę savo nuosprendį, kad — Pildomojo Taryba kalta.

Tik jų žmonės teisingi.

Kitas išrokavimas, kuris paskatino socialistų pakraipos spaudą prie "gelbėjimo" organizacijos, tai noras visokiais galimais ir negalimais budais išgarsinti savo žmogų, adv. K. Gugį, kurį jie patys įpiršo į iždininkus. Beveik tuojaus po ta ugninga kritika "Naujienos" išgiria adv. K. Gugį, kad jis įvedęs tvarką SLA. finansuose ir visą sistemą kaip apsisaugoti nuo apgavysčių. Šios geniališkos reformos susilaukusios pasipriešinimo ne tik nuo eilinių "tėvynainių," bet ir iš centro pusės žmonių. Ar bereikia aiškesnio įrodymo, kad "centro žmonės" stovėjo už "apgavystes." Žodžiu, p. Gugis, kaip tas Maižiešius išvedė SLA. iš finansinės prapulties. Tuom gi tarpu, kaip aukščiau minėjom, klausimą apie Devenio paskolą iškėlė ne p. Gugis, bet buvęs jo oponentas rinkimuose p. Tareila. Skaitant tokius apdumojimus žmogus stebiesi, kokiu budu ir visas SLA. turtas — $1,000,000 nepateko į "klykos" kišenius. Iki "Naujienų" žmogus neįėjo Pildomojon Tarybon, tai SLA. buvo grašiagaudų rankose. Vienok, minėtas dienraštis ir jo kairysis draugas "Keleivis" kaip tas paukštis, laiko įkišęs galvą į smėlį ir nemato, jog ką jie dabar rašo apie kitus, žmonės tą patį kalba ir apie p. Gugį. Mes daug esam girdėję šios rušies gandų, tačiau nejaugi jie apsimoka spausdinti.

"Naujienos" reikalavo, kad iš SLA. Centro butų pašalinti senieji voratinkliai. Reiškia, p. Gegužis, p-lė Jurgeliutė, Dr. Klimas ir adv. Lopato turi kraustytis laukan. To dienraščio šalininkai taip toli buvo nuėję, kad turėjo paskyrę net savus kandidatus. Savo aštriais straipsniais ir apgraibomis parinktais faktais jie tikėjosi įvykinti SLA. ramųjį perversmą. Ankščiau už kitus net už pačią komisiją paskelbdami nuosprendį jie butų vėliau figuravę kaip išgelbėtojai nuo juodžiausios klykos. Bet nelaimei, toks perversmas neįvyko. Dabar tiems laikraščiams belieka laukti kol pasitaikys geresnė proga įvykinti savo saldžiausį troškimą.

Mums primes, beabejo, jog norime teisinti "kaltininkus." Nieko panašaus. Tegul viskas buna ištirta ir išaiškinta priimtu visose organizacijose keliu. Suklysti ir padaryti klaidą gali kiekvienas. SLA. Centro žmonės yra kilę iš musų tarpo. Beto kritimas nuosavybių vertės gali atsiliepti ir į paskolas. Net didžiausi bankai tą atjaučia. Tačiau yra didelis skirtumas tarp rimto tyrinėjimo SLA. išduotų paskolų ir sensacingų garsinimų, kurie prie nieko kito neveda kaip kelimo suirutės, nepasitikėjimo organizacija ir politinių kivirčių. Dabartinė socialistų taktika link SLA. ir jo prezidento p. Gegužio mums primena pasaką apie mešką, kuri norėdama nuvyti musę nuo žmogaus kaktos, paleido plytą ir užmušė žmogų.

—M. V.

Istorija ir Tikėjimas

Rašo M. Stakėnas.

Bostono ir New Yorko apylinkių musų klerikalai per Vytauto 500 metų mirties sukaktuves parodė savo ignorantiškumą link istorijos ir tikėjimo.

Spalio 17 d. "Darbininkas" per savo korespondentus ir rašytojus padavė korespondencijas iš Bostono ir New Yorko apylinkių Vytauto 500 metų mirties sukaktuvių paminėjimo parodavimus ir katedrinius pamokslus link Vytauto religiškumo arba Rymo bažnyčios patriotiškumo. Pagal "Darbininko" korespondentus Šv. Patricijaus katedroje, New Yorke, 5 d. spalio, (3—4 tukstančių lietuvių minioje), kun Pakalnis Vytauto paminėjimo sukaktuvėse Vytautą prilygino prie Rymo bažnyčios generalio vikaro — ginėjo. Bostono Šv. Kryžiaus katedroje, 12 d. spalio (4—5 tukstančių lietuvių minioje), kun. Juškaitis taip pat Vytautą išrėklamavo kaipo Rymo bažnyčios užtarytoją. Bostono apylinkės Vytauto mirties sukaktuves vadovavo ALRK. Federacija. Paminėjime dalyvavo 12—15 draugijų, apie 2 tukstančiai lietuvių parodavo ar maršavo gatvėmis. Atlankė Šv. Kryžiaus katedrą ir Symphony Hall. Katedroje turėjo apeigas, o salėje koncertą.

Lietuvos bažnyčia D. K. Vytauto laikais, istorijoj ir Eckliaztikos šviesoje.

"The Catohlic Encyklopedia" 9-me tome sutraukoje LITHUANIA sako: "The murder of Mindowe by his nephew Triniate was followed by great political confusion and a complete relapse into paganism. Christianity was retained under the Greek Orthodox form." Čia Rymo bažnyčios mokslo žinyčia pilnai pasako, kad Mindaugio krikštas Lietuvoje iššaukė reakciją arba kitaip sakant Lietuva sugrįžo prie pagonybės. Kadir liko krikščioniška srovė ar tikyba, tai tik Graiko-katalikiška, neprilausoma nuo popiežiaus. Krikščionybė Lietuvoje prigijo dar prieš Gedemino, Algirdo ir Vytauto laikus. Taigi Vytautą krikščionybės promotorium statyti negalima.

Bostono apylinkės maršuotojai taip pirmos ir antros divizijos savo priešakyje nešė užrašus "500 Annicersary of Vytautas the Great who brouggt Christianity to Lithuania." Čia aiškiai pasakoma, buk tai Vytautas buvo promotorius krikščionybės Lietuvoje. Spalio 12 d. Šv. Kryžiaus katedroje, Bostone, kun. Juškaitis, taip lygiai Šv. Patricijaus katedroje, New Yorke, spalio 5 dieną, kun. Pakalnis, Vytautą išgarbino kaipo Rymo bažnyčios patroną, — gynėją ir užtarytoją. Istorijos ir tikėjimo švesoje Vytautas suvisai nebuvo Rymo bažnyčios patronas arba užtaritojas. Istorijos švesoje Vytautas buvo valstybės vyras, dar nepriklausomos krikščionybės vykdytojas. Ta pati katalikiš-encyklopedija sako: "Witold labored for ecclesiastical union between the two sections of the peoples." Mat Vytauto laiku Lietuvos krikščionybė priklausė Kijevo patriarchui, kuris visai buvo nepriklausomas nuo popiežiaus ar Rymo papos. Toliau sakoma: "In 1415 he (Vytautas) summoned an Arthodox synod at Nowogorodok, which declared the Lithuanian Orthodox Church, with its Metropolitan of Kiev, Independent of the Patriarch of Moskow." Čia aiškiai pasakoma, kad Vyt. liet. krikšč. buvo nepriklausoma, globoje Maskvos patriarcho. o ne Rymo popiežiaus. Delei to Vytautas 1415 m. sušaukė Naugarduke synodą ir paskelbė Lietuvos krikščioniską bažnyčią nepriklausomą nuo Maskvos patriarcho. Reiškia, Vytautas su tuo įvykiu Lietuvą bandė padaryti grynai nepriklausomą, arba pilnai nepriklausomą bei valstybinę ar tautišką.

Musų klerikališki kunigai ir taip-gi Rymo bažnyčios 100 procentiniai katalikai Amerikoje ir Lietuvoje Vytautą garbina kaipo Rymo bažnyčios patroną. Užtai pasirodo patįs save beėsą Lietuvos istorijos ir tikėjimo ignorantai. Didysis Kun. Vytautas buvo valstybingumo vyras, o ne kokios dogmatiškos bažnyčios užtarytojas. Dabar matome, kad du žymiausi istorijos veikalai kaip "Catholic Encyklopedija' ir "The New Larned History" maž-daug vienodai ir teisingai nušviečia Lietuvos istoriją ir tikėjimą.

Liet. Gen. Konsulato Pranešimas

I. Del A. L. Vilniui Vaduoti Sąjungos Sumanymo.

Vilniaus Vadavimo Sąjungos steigimo idėja tarpe Amerikos lietuvių atrodo pilnai pribrendusi, nes ji gyvuoja jau 10 metų, tai yra nuo Vilniaus užėmimo 1920 metais per lenkų generolą Želigovskį. Didesniose Amerikos lietuvių kolonijose, kaip va Čikagoje, beveikia "Vilniui Vaduoti Komitetai"; pastarojo (XV) L. D. S-gos Seimo nutarimas "minėti kasmet Vilniaus vadavimo reikalą taip ilgai iki Vilnius bus atvaduotas"; New York'o ir apylinkės Vytauto Didžijo Iškilmių Komiteto nutarimas kasmet minėti liudną Vilniaus netekimo dieną; neseniai spaudoje pasirodęs Lietuvos Gen. Konsulo paraginimas ("Vytauto Didžiojo minėjimas ir Vilniaus Žaizda"); Ekonominio Centro priimtoji Vilniaus klausimu rezoliucija, kuri turi reikšmės netik Vaizbos Butams, bet ir abelnai visuomenei; gaop didelė eilė kitų lietuviškai-patriotiškų apsireiškimų,— vis tai liudija, kad Vilniaus vadavimo idėja yra nemari.

Taip dalykams stovint, Amerikos Lietuvių Vilniui Vaduoti Sąjungos įkurimas atrodo lyg įvykęs faktas. Kad toji Sąjunga pradėtų gyvuoti ne de facto, bet ir de jure,—reikalinga iniciatyva, paeinanti iš vienos musų didesniųjų kolonijų, kaip New Yorkas, Chicago, Bostonas ar Pennsylvanijos lietuvių.

Rodos nieko rimtesnio sugalvoti negalima, kaip kulturiškam Vytauto Didžiojo Metų užbaigimui — inauguruoti vieningą A. L. Vilniui Vaduoti Sąjungą, kaipo "Christmas Present" del nelaisvėje vargstančių Vilniaus-Suvalkų-Gardino kraštų lietuvių. Paskaitomis iš Lietuvos istorijos, paskaitomis bei prakalbomis apie Vilniaus klausimą drauge su musų skaitlingų chorų dainomis — štai kaip priderėtų mums užbaigti šiuos Vytauto Didžiojo metus.

Esant dabar ir Amerikoje ekonominės depresijos laikui, negali buti kalbos apie masinius aukų rinkimus vilniečiams; bet vien V. V. S-gos įsteigimo faktas jiems jau butų dideliu moraliniu suraminimu.

Kad šios musų mintys ir troškimai nepaliktų vien svajone—atvykimas čion iš Lietuvos žinovo Lietuvos istorijos bei Vilniaus klausimo, kuris nieko (aukų) iš musų neprašydamas patenkintų musų kulturinius troškimus,—rodos yra vienintėlis svarbiausias šio momento reikalas.

ŽEMĖS UKIO KOPERATYVE

—Kada gi tamsta užsimokėsi už mašinas, kur musų krautuvėj pirkote.

—Užsimokėti? Nagi, tamsta sakei, kad jos greitu laiku pačios apsimokės.

VYTAUTAS DIDYSIS

Nuo Red. Šiaulių "Kulturoje," pradedant Nr. 8 š. m. spausdinamas Augustino Janulaičio istoriškas veikalas "Politinės bei socialinės Lietuvos istorijos bruožai." Minimas autorius, kaip visi žinome, buvo įkurėjas Lietuvos Soc.-dem. partijos, leidėjas-redaktorius prieš 30 ar daugiau metų "Darbininkų Balso" (Londone spausdinamo) ir tuo metu, ir vėliau, kitų socialistinių veikalų, žurnalų, etc. autorius.

Mes čia dedame "Sandaroje" ištrauką jo straipsnio iš "K." Nr. 9 apie Vytautą Didįjį, kad parodžius skaitytojams kaip tuli Lieutvos socialdemokratai žiuri į prieš penkis šimtus metų gyvenusį Lietuvos didvyrį ir jo darbus ypač tai, kad čia pas mus Amerikoje yra Aug. Janulaičio dvasios pora laikraščių, kurie Vytautą Didįjį neigia ir tuose savo laikraščiuose neapikantą ir kerštą tarp lietuvių sėja.

Nors "Sandaroje" jau apie Vytauto Didžiojo darbus buvo labai daug rašyta, bet žemiau dedama ištrauka, manome, dar sykį bus maloniai visų perskaityta.

"Jagėla nuėjo užkuriomis į Krokuvą ant lenkų karalaitės Jadvygos, sujungė Lietuvą su Lenkija. Bet jau Lietuvos valstybės santvargoj pasireiškė naujos gadynės požymiai: valstybė nebepriklauso vienam viešpačiui; jau dėl jos likimo reikia atsiklausti ir tų žymesniųjų galingesniųjų sluoksnių, kuriais rėmėsi valstybinė santvarka. Jagėlos atrama, kaip Algirdo sunaus ir gudų kulturos žmogaus, buvo gudai ir rusai; jo susidėjimas su lenkais, statymas Lietuvoje savo vietininkais lenkų, sukėlė dabar, kaip ir pirmiau tat budavo, pasipriešinimą lietuvių tarpe. Čia iškyla Kęstučio sunus Vytautas, jis stoja Lietuvos bajorų pryšakyje, iš pradžios naudojosi vokiečių pagalba, o paskui kas kartą labiau pasitraukdamas, kol pastato stipriai kojas Lietuvoje ir pamažu neištumia iš jos ir ordino ir Jagėlos, palikęs tuščią viešpaties titulę, šitos Vytauto kovos dėl Lietuvos savitumo ėjo įvairiais keliais, taip pat nevienodai, įvairia klotim, kol galų gale per pusę amžiaus pavyko Vytautui pakelti Lietuvą iki negirdėtos iki šiol įtakos Europos rytuose. Jo gadynėje Lietuvos sienos ir politikos įtaka buvo toliausiai nuėjus.

Sienų plėtimas ėjo ten, kur buvo mažiau kliučių — labiau į rytus ir į priešpiečius, mažiau ir sunkiau į vakarus; ten reikėjo gintis, kiekvienas žemės sprindis apginti. Iš vakarų veržės vokiečiai, o su jais visa Europos karo jėga ir technika. Vokiečiai norėjo užimti Žemaičius, tą iškišulį, kuris skyrė Prusus nuo latvių, stengdamiesi užimti visą pajurį, ir tuo lietuvius atstumti nuo juros, kad paskui ir juos paimtų.

Vytautas tęsia tą darbą, kurį ir pirmiau darė kiti — ieškojo kelių į jurą, ir jeigu artimiausią kelią kas užtvinkdavo ar jį pastodavo, tai stengėsi apeiti iš tolo. Negalėdamas eiti Nemunu, bandė praeiti per Dauguvą, per Rygą, kur vokiečių ordinas nebuvo galingas, kur Rygos pirkliai ir vyskupai gyveno piktuoju su ordinu, taip pat stengėsi turėti tikresnį kelią, priėjęs prie juros per Suomių įlanką, paėmęs rusų Didįjį Naugardą; jis įsistiprino Dniepro paupyje, siekė Juodąsias juras, turėjo net užtikrintus kelius per stepus prie Volgos upės. Lengva buvo plėstis čionais: nomadai mongolai, o paskui totoriai buvo išardę rusų valstybes, vis tuštino jų žemes, nuolatos grėsė naujam vidurkiui Maskvai. Tai net ir ją Vytautas paskui paėmė savo globon: jo duktė nutekėjo į Maskvą, jos sunui, vyrui mirus, globėju paskyrę Vytautą.

Lenkai taip pat norėjo plėstis Lietuvon, jų bajorai ieškojosau dvarų. Jagėlos užkuriomis nuėjimas visgi nedavė Lietuvos ir jos žemių. Lietuvos bajorų priešinimasis sulaikė jų veržimąsi, jie tai ir iškėlė Vytautą. Jo ir Lietuvos aukštesniųjų sluoksnių interesai sutapo, be to jis sugabėjo ir jų interesus apginti.

Einant į rytus, užimant ten naujas žemes, plečiant sienas turėjo naudos tikroji Lietuva — jos bajorai, kaip užkariautojai, čia rasdavo naujų žemių, vietų, tarnybų, padidėjo Lietuvon bajorų išeivystė, ne masinė, bet pavienė; iždas taip pat turėjo daugiau pajamų, buvo galima gauti daugiau karių, dėl to tai dabar galėjo didesnes jų mases siųsti prieš vokiečius. Prieš geresnę jų karo techniką, karius algauninkus (samdomi, užmokami kareiviai. "S." Red.), galėjo pastatyti tokį pat skaičių gerai ginkluotų algauninkų, daugiau savųjų kareivių. Sumušus vokiečius ties Žalgiriu (1410 m) Vytautas galėjo atvaduoti savo Žemaičius ir sustabdyti vokiečių veržimąsi; Vytautas tame mušyje vadovavo ne tik savo, bet ir lenkų kariuomenėms, kurie patys vieni negalėjo apsiginti.

Lietuvos sustiprėjimas rytuose, įsigijimas karo ir finansinių jėgų turėjo atsiliepti ir Vytauto reikšmei Lenkijoj. Negalėdami dabar prieiti prie Lietuvos per Jagėlą, ieškojo ryšių su Vytautu, laukdami iš jo pagalbos. Šitaip stengėsi nepraleisti progos Lietuvai suvaržyti. Vytauto buvo padaryta keletas dermių su Lenkija. Užėjus sunkiai valandai, ištikus kokiam nepasisekimui rytuose, tuoj stengėsi išgauti pažadų susidėti visam laikui su Lenkais, bet reikalams pagerėjus, vėl tuos ryšius Vytautas nutraukdavo; kai vėl ateidavo blogoji diena, tekdavo vėl atnaujinti ryšiai.

Vytauto reikšmė pakilo ir vakaruose. Dėl to tai čekams valstiečiams ir miestiečiams sukilus prieš vokiečius, prieš karalių, dvarininkus ir kunigus, priėmus naują tikybą, kurių dvasiniais vadais buvo Husas ir Jeronimas, prireikus karo bei politikos vado ir gynėjo, ieškojo jo Lietuvoje, Vytautas jų prašomas, sutiko buti čekų karalium; jis pasiuntė į čekus Kaributą su geroka kariuomene užkariauti sostą. Vokiečių karalius, kuris palaikė kryžeivius, turėjo liautis juos palaikęs; todėl tik dabar Vytautas teatgavo galutinai žemaičius, tik po to Vytautas pasitraukė iš čekų ir jau tenai nebesikišo.

Vytautas bandė patriarchinę monarchiją pakeisti absoliutinę, neluomine; jisai šalino vietos kunigaikščius, valdančius savo teisėmis, juos pakeitė savo valdininkais, nuo jo priklausančiais, centralizavo kai kurias valstybės ukio šakas, uždėjo bajorams tam tikras naštas valstybės naudai — ypač reikalavo stoti į karo tarnybą, karo kelius taisyti, pilis ir tt.

Jisai stengėsi pakeisti naturalinį ukį piniginiu. Vytautas rupinosi pakelti prekybą, jis pats buvo didelis pirklys, skynė prekybai kelius per miškus; jo prekybos sutartys gynė Lietuvos pirklius, jos savo turiniu ir forma buvo visai dabartinės.

Vytauto kariai buvo bajorai. Iš jų griežtai reikalavo karo tarnybos; už tat jiems duodavo žemes, o jeigu nestodavo — jas atimdavo. Uždėdamas tokias prievoles turėjo praplėsti jų teises į valstiečius, bet dar neleisdavo jiems pilnai vyrauti ant anų. Dargi savo vidaus apsaugai ant tikrosios Lietuvos sienos, aplink Vilnių ir Trakus pasodino totorių, kurie tarnavo kare, buvo jam ištikimi ir ištikimesni ir labiau jam atsidavę už savo bajorus.

Vytautas priartino Lietuvą prie vakarų Europos, nuo kurios ją skyrė vokiečiai. Vokiečiai norėdami įsigalėti užimtose žemėse, sodindavo savo bajorus, vietos bajorus gi pajungdavo; šiaip jau griovė esamą aukštą kulturą. Jie nepraleisdavo iš toli nė amatninkų, nė pirklių Lietuvon, jei bent leisdavo tik savo pirklius, taigi reikėjo gauti amatninkų aplinkiniais keliais — ar per lenkus, ar pusiaužiemius ir žiemius (per Rygą, per Naugardą). Ir šitą užtvarą į vakarus Europą Vytautas nustumė sumušęs ordiną.

Jisai atsižymėjo pakantrumu, to nebuvo Europoje. Buvo įvairių tautų ir tikybų jo valstybėje, visos sugyveno, leido gyventi visoms, kiekvienas galėjo kalbėti ir tikėti kaip norėjo, tik kad jam tarnautų.

Tapęs taip galingas Europos rytuose, žinomas savo įtaka vakaruose, Vytautas galėjo daryti jau Europos rytams naują centrą — Vilnių. Bandė net naujų viešpaties titulu įeiti į Europos santarvę ir tapti lygiu anos galiunams — vadintis ne didžiuoju kunigaikščiu, bet karalium — lygiu lenkų, prancuzų, anglų karaliams; taipgi norėjo, kad jo titulas atatiktų tikrąją galybę. Buvo tai ne jo vieno noras, bet ir jo bajorų. Svarstyta šita vienam iš didžiųjų pasaulio kongresų Lucke (1429 m.) kur buvo suėję Europos rytų ir vidurio viešpačiai ir jų atstovai; tenai sprendė ne vieną taikos ir politikos klausimą.

Lenkija kliudė kur tik galėjo: Lucke, Vilniuje, vakarų Europoje, prie karalių ir popiežiaus, gaudė siunčiamus iš ten raštus, diplomus, neleido persiųsti karaliaus karuną, vis dėlto Vytautas vainikavimą paskyrė 8 rugs., 1430 m., nesulaikė nuo to noro ir atvykęs Jagėla, tik greitai jis mirė nevainikuotas. Liko įtarimu, jog Jagėlos ranka galėjo prisidėti prie jo mirimo įdėjus nuodų; ir jo įpėdinis neėmė iš Jagėlos, bijodamas to paties atsiųstos vyno bačkutės.

Ir suprantama, kad vėliau, pusei tukstanties metų praslinkus, vėlesnės kartos praminė Vytautą Didžiuoju.

A heaten's thoughts on christianity (Pagonies mintys apie krikščionybę). Parašė E. Upasaka, autorius "Buddha the atheist.' Leidėjas: The Pioneer Press, 61 Farringdon St., London, E. C. 4. 1930 m. Apie šimtas puslakščių.

Įvadoje autorius sako, kad jo krikščionys bičiuliai vaizduoja jį kap "pagonį," nedaug težinodami, matomai, ką tas žodis reiškia. Sako, kad jie tuo pavadinimu vadina žmogų negerą, beveik laukinį, tuo tarpu, kai pagoniškų ir panašių tikybų žmonės taip negerai apie kitų tikybų žmones neatsiliepia. Krikščionybę autorius sako esant priešingą, pavyzdžiui, budizmui, kuris per pustrečio tukstančio metų nei kiek neišliejęs kraujo. Paskui per penkioliką skyrių autorius kalba apie: pasaulio sukurimą ir puolimą, biblijos įkvėpimą, kas ją parašė, senojo testamento istoriją, pranašystes, Kristaus istoriją, krikščionybės atsiradimą, Liurdo stebuklus ir kitką. Nurodyti šaltiniai tų žinių patikrinimui. Knyga skaitytina kaip vienos, taip ir kitos pusės šalininkams: vieniems, kad žinoti, ką galima iš čia atmesti — kitiems priešingai.

War, civilization and the churches (Karas, civilizacija ir bažnyčios). Chapman Cohen. The Pineer Press, 61, Farringdon St., London, E. C. 4. 1930 m. Apie šimtas šešiasdešimts puslakščių. Kaina: du šilnigai.

Senas laisvamanis, Anglijos draugijos savaitraščio redaktorius, darbščiai gina savo idejas. Šioje knygoje jo apimti šie klausimai: karas ir vėliau, krikščionybės bejėgumas (jis turi galvoje tą, kad ji nepadėjo sustabdyti žiauraus karo), krikščioniškasis kaizeris, krikščioniški idealai, vokiečių Dievas, dėkui Dievui už cepelinus, kariuomenė ir mokykla, trys karo metai, taika ir karas, Dievas ir karas, karas ir bažnyčios, taika ir jėga tautų sąjunga.

Tegul kam ir nepatiktų jau vien pavadinimai, bet norint tais klausimais ką nors daugiau žinoti, reikia šias mintis perskaityti.

GYDYTOJO RUPESTIS.

—Nesitikėjau iš savo draugo tokio daikto! Jis aną dieną pas mane bepietaudamas susigadino pilvą, o dabar gydosi pas mano konkurentą.

NEKALTIEMS BERNELIAMS

PANELIŲ ATSIŠAUKIMAS Į "NEKALTUS BERNELIUS."

Jus "Nekalti Berneliai," kurie esate nevedę ir neturėję nei vienos pačios savo gyvenime, malonėsite atkreipti atydą į šitą mano atsišaukimą ir paduoti mums savo draugiškas rankas.

Jeigu laikraščiai rašo apie kokį ten moterų klausimą ar moterų pavojų, tai tuom nepagerinsite vargingo gyvenimo.

Mes klausiame jusų "Nekaltų Bernelių," kurie sulaukėte 50 metų amžiaus: "kur jusų meilė? kus sąžinė, jeigu per tokį ilgą laiką neapsivedėtė?"

Mes nereikalaujame daugiaus nuo jusų nieko, kaip tik, kad vaikinas sulaukęs daugiausia 25 metų amžiaus apsivestų. Tuomet mes butume visos pavalgę ir apsirėdę. Mums nereikėtų trankytis po tuos ofisus, arba kabaretus. Kurie išgeria musų veido skaistumą ir tuomi mus priverčia pudruoti, ir dažyti musų veidelius, nes jeigu nedažytume, tai jųs prunkšdami bėgtumėt nuo mus.

Taipgi ir jus redaktoriai, jus spauzdinate gazietas ir rašote apie moteris, o patys nevedate bent vienos sau pačios.

Ką jus galite rašyti apie moteris jeigu neturite jos?

Ar galite žinoti obuolio skoni kabančio ant medžio?... Ne, stačiai ne! —bet nuskinkite jį, paragaukite, o tada girkite ar peikite.

Taip ir čia. Apsiveskite bent su viena, o tuomet apie kokius ten "moterių klausimus," nebus nė kalbos.

Jeigu jus nekreipiate adyados ir nevesite sulaukę 25 metų amžiaus, tai jums gręsia pavojus.

Mes suvienytomis pajiegomis stengsimės pasikeisti stonu. Mes užimsime jusų vietas dirbtuvėse, stosime kariuomenėn; busime daktarais, redaktoriais, teisėjais, kunigais ir karaliais, o tada jus busite mus vietoje ir bučiuosite mums rankas, kad mes su jumis ženytumėmis. Bet jusų prašymas bus veltui.

Nors ir prisikalbinsite kokią, tai atminkite, kad nesėdėsite rankas susidėję, kaip dabar, nes turėsite vaikus aukleti, valgį virti, trųstis ir musų klausyti. Visas moteries pereigas turėsite pildyti, net ir.... gimdyti!...

Jaigu jus norite buti laisvais ir savo teises turėti, tai veskite, kurie dar nevedę, o busite laimingi jus ir mes, ir tukstantį kartų busime laimingesni visi.

Stačiai sakau, kad musų nėra daugiaus už jųs ir suėję visi poromis, gyvensime rojaus linksmybėse.

Taigi jaunikaičiai pažiurėkite į virš norodytus faktus, sukruskite pačiuotis, o jeigu snausite, kaip snaudėte, tai tie musų viršui nurodyti faktai greit išsipyldis, ir jųs tapsite musų vergais.

Tikiu, kad šis mano atsišaukimas, sukels jusų širdyse bent kibirkštėlę meilės jausmų ir jųs pradėsite plačiau žiurėti ne į moterių, bet į merginų "klausimus,"

Aš kuri šitą atsišaukimą rašiau, kuri matau tą laimingą gyvenimą moterystėje, nenorėdama save reklamuoti ir buti pirma moteris, bet turiu ištarti, kad ėsu graži mergelė, ir kurie norite turėti gražią ir teisingą moterį, teiksitės kreiptis prie monęs.

Perkuno dukrelė.

P. S. Originalas pasiųstas "Nekaltųjų bernelių" prezidentui ir visiems berneliams.

LAIKU PASTEBĖJO KLAIDĄ.

Jonas (prie savo draugo kapo): Et, žmogus kaip musė: čia gyvas, čia jau duobėj. Gaila Juozo. Bus jau pusmetis kai vedė. Žmoną trisdešetkio metų paliko.

Našlė (pertraukdama kalbą): Ne tridešetkio, bet dvidešimt devynių. Prašau neužmiršti.

DABAR MILWAUKEE YRA 15 Minučių ARČIAU CHICAGOS

Keturi nauji, greitesni traukiniai sumažina ant penkiolikos minučių kelionę tarp Chicagos ir Milwaukee važiuojant North Shore Linija.

Du šitų vienos-valandos-ir-penkiasdešimts-minučių puikių traukinių apleidžia Chicagą kaip 8:05 val. ryto ir kaip 3:05 val. po piet, abu turi parlor-observation karus. Du grįštant iš Milwaukee — 8 valandą ryto limited ir 3 val. po piet parlor-observation karas.

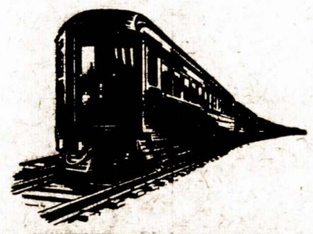

NORTH SHORE LINE

Vidurmiesčio Stotis 223 S. Wabash Ave. Uptown Stotis Wilson ir Broadway

Kiekvieną valandą ant valandos

Kiti greiti traukiniai išvyksta kiekvieną valandą ant valandos į Milwaukee iš Adams ir Wabash Vidurmiesčio "L" stoties. Visi traukiniai stoja prie Madison ir Wabash, Randolph ir Wabash, Clark ir Lake, Grand Ave., Belmont Ave., Wilson Ave., Uptown Stoties, ir Howard St. Del informacijų telefonuokit Traffic Dept., State 0517, 72 West Adams Street.

Chicago North Shore and Milwaukee Railroad Co.

Geležkelis su Patarnavimu

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

KENOSHA, WIS.

Man teko patirti, kad Kenoshiaus "Dailės Ratelis" rengiasi pastatyti scenoje St. Šimkaus operetę "Čigonai." "Dailės Ratelio" chorą mokina p. K. Steponavičius ir jis vadovaus perstatyme. Taipgi bus dalis sinfonijos orchestros, iš Chicagos, taip pat vedama p. Steponavičiaus.

Taigi, gerb. vietos ir apielinkių miestelių lietuviai malonėkite atvykti, nes tai bus vienas puikiausių vakarų-perstatymų, kokių retai pasitaiko. Apart minėto choro, dalyvauja dar ir šie artistai-dainininkai: Antanas Lauraitis, Marijona Balčaitienė-Williams, R. Slegerienė, A. Puras, K. Druktenis ir kiti, kurie dalyvaus svarbesnėse rolėse.

Perstatymas įvyks lapkričio 16 dieną, 4 val. po pietų, German American svetainėje. Taigi dar kartą sakau, kad kaip vietos, taip ir apielinkės lietuviai dalyvaukime šiame perstatyme, o užtikrinu, kad visi busite pilnai patenkinti ir nesigailėsite jei dalyvausite.

—Viską žinąs.

CLIFFSIDE, N. J.

Sandariečių atydai!

Tulas laikas tam atgal, A. L. T. Sandaros 45 kp., Cliffside, N. J. nutarusi leisti rašomą mašinėlę ant lioterijos. Kiti mano gal jau viskas dingę, arba mašinėlė jau kieno nors laimėta. Kaip tik priešingai; dar lioterija neužsibaigus, nes biletai laimėjimui dar nėra parduoti, kad butų galima mašinėlę leisti. Tad tenka tiktai atsiprašyti ir pranešti, kad viskas yra daroma, kaip galima greičiau reikalingą skaičių biletų išleisti ir "Remington" rašoma mašinėlė bus įteikta laimėjusiems. Kas link nepadėjimo datos ant biletų, nedėjom todel, kad tas buvo tikėtasi kad nusivilks taip ilgai, ir jei ten butų data tai žinoma priėjus laikui turėtų buti užbaigta — išleista arba sugrąžinta pinigai. Musų daryta, kad butų saugiau, nes tie grąžinimai pinigų dar padarytų bereikalingų išlaidų. Ši įvykį arba nusitraukimą iki taip ilgai, musų kuopos nariai turės atkreipti atydos ir bandyti kaip galima greičiau išparduoti laimėjimui biletus. Gal kas norėtų iš kitų kuopų gauti pardavinėjimui, ypač tie, kurie sugrąžino nepardavę nei vieno arba tik vieną, nes mums vieniems kaip tokiam nedideliam mieste, kaip Cliffside, išleisti sunku. Prašom kitų miestų ALTS. kuopų mums tame padėti, mes bandysime Tamistoms tame atsilyginti. Norint gauti knygučių pardavinėjimui kreipkitės laišku pas ALTS. 45 kuopos pirmininką, J. Karsoką, 254 Walker St., Cliffside, N. J., arba kuopos sekretorių,, Vl. Mučinską, 251 Walker St., Cliffside, N. J.

ALTS. 45 kp. Valdyba.

BRIDGEPORT, CONN.

Smugis ALDLD. 63 kupai, kuri suteikė B. L. Draugijų Viešam Knygyne.

Čia gyvuoja B. L. D. Viešas Knygynas palaikomas vietos devynių pažangiųjų draugijų, kurių tarpe randasi ir ALDLD. 62 kp. Ši kuopa kovo 2 d., 1930 m. surengė prakalbas P. Žaldokui, kaipo vienam iš pagarsėjusių keikunų, gal manydami, kad iškeikdamas visą Amerikos lietuvių spaudą (išskyrus "Laisvę) ir lietuvių tautos didvyrius, kurių vardais daugelis draugijų pasivadinę ir gerbia, gal manė įtikrins Bridgeporto lietuviams komunizmą. Bet tas pavyko visai atbulai. Kalbėtojas p. Žaldokas, tą puikiai keikė įvairiai pavadindamas, kas tik yra lietuviška. Bet po tų prakalbų pasirodė, kad Bridgeporto lietuviai likosi įžeisti tokiomis prakalbomis, kaip tai Vytauto Kliubo ir draugijų nariai už tokį išniekinimą Vytauto vardo, ir kitos draugijos už šmeižimą ir niekinimą lietuvių spaudos.

Įžeistos draugijos pateikė protestus Dr-jų Viešam Knygynui su reikalavimu, kad butų tinkamai nubausta ALDLD. 63 kp. už surengimą tokių prakalbų. Pastarosios kuopos šalininkai bandė apginti minėtą kuopą, net per keletą Knygyno susirinkimų keldami didžiausį trukšmą, bet jiems tas nepavyko ir draugijų atstovai Knygyno susirinkime, laikytam lapkričio 2 d. š. m. likosi priimtas tarimas, kad ALDLD 63 kuopa ateityje Žaldokui ir kitiems tokio pobudžio kalbėtojams prakalbų nerengtų, Bridgeporte. O jeigu ir vėl tą atnaujins panašių prakalbų rengimą, tai Draugijų atstovai imsis griežtesnį žingsnį prieš ALDLD. 63 kuopą.

Teko patirti, kad SLA. 51 kuopoje "progresyviai" buvę kuopos valdyboje visi rezignavę iš vietų. Lapkričio 2 d. buvo kuopos susirinkimas, bet nekurie nei į susirinkimą neatsilankė, o prisiuntė raštu savo rezignacijas; visi apleido vietas nesulaukę kuopos metinio susirinkimo, kuris bus gruodžio 5 d. ir bus rinkimas kuopai naujos valdybos. Negalima atspėti, kodel jie taip skubinos pasitraukti iš kuopos valdybos vietų. Ar jie jaučiasi, kad per mažai tenuveikė naudai jųjų partijos, ar kokios kitokios priežastys vertė prie to. Turiu pastebėti, kad iki šiolei SLA. 51 kuopa gyvuoja tvarkingai ir jokių keblų nesusipratimų neįvyko. Linkėtina, kad ir ateityje taip gyvuotų.

—Atstovas.

LOWELL, MASS.

Šis bei tas.

D. L. K. Vytauto Kliubo kambariuose buvo atsilankę Dr. J. Landžius ir J. Mikalauskas su Republikonų Partijos reikalais. Jie nurodinėjo, kad lietuviams yra butinas reikalas prigulėti visiems prie vienos partijos ir patarė sutverti Republikonų Kliubą. Sako: budami visi prie vienos partijos, daugiau galėsime nuveikti amerikoniškoje politikoje.

Sužeidė lietuvį.

Dalykas, sako, dėjosi maždaug taip: bevažiuojant p. L. Stakioliui sugedo automobilis visai netoli namų. Jo moteris su vaiku parėjo namo, o vyras su sunum pasiliko taisyti mšiną. Tuom tarpu atvažiavo koks girtuoklis ir įvažiavo į jų automobilį, sunkiai sužeisdamas tėvą ir sunų. Piktadariai, kol kas nesurasti.

—J. S.

NEW BRITAIN, CONN.

Kažin kodel iš musų miesto jau jokių žinių "Sandaroje" nesimato? Rodos tie patys darbuotojai yra, bet nebeašo, "Sandaros" nebeplatina. Reikėtų visiems sukrusti, nes jau dabar didesnio darbo sezonas atsidarė. Tiesa, visi sandariečiai ir dabar nesnaudžia, tai matosi SLA. kp., "Varpe," Kliube ir kitur. Bet sykiu reikėtų ir Sandaros neapleisti.

Pereitą vasarą Lietuvon buvo išvažiavęs J. Ragelis, kuris dabar nesenai sugrįžo ir draugai-sandariečiai parengė jam sulauktuvių vakarėlį Lietuvių salėje. Matėsi net draugų ir iš Hartfordo. Buvo parengti užkandžiai, kalbos, linkėjimai ir tt. Parvažiavęs J. Ragelis (su juomi sykiu važiavo ir kiti geri lietuviai, butent: Jurgis Celiešius, M. Juodsnukis ir P. Ramanauskas), kiek vėliau važinėjo A. Švirinas su žmona, papasakojo visus įgytus ir matytus įspudžius, jam Lietuva patiko kuogeriausia ir velino visiems New Britaino lietuviams, kurie tik išsigali, atlankyti Lietuvą ir savo akimis viską pamatyti. Girdėti, kad ateinantį pavasarį nemažai lietuvių atlankys Lietuvą.

Grįždamas J. Ragelis parsivežė visokių iš Lietuvos daiktų, daugiausia audinių ir labai gražių, niekur dar nematytų. Visus daiktus susirinkusiems parodė. Tie visi audiniai tiktų parodyti ir svetimtaučiams-amerikonams kokioj nors parodoje.

Lapkričio 4 d. valstijos balsavimuose mus mieste visas vietas laimėjo demokratų kandidatai. Republikonai mažai gavo. Taipgi ir kitos, kairiosios partijos, mažai gavo. Socialistų balsų daugiausia buvo 122. Komunistų balsų 105.

Kaip kituose miestuose, taip ir pas mus bedarbės viešpatauja ir žmonių mažai dirba; kai kurios dirbtuvės kad ir kruta, bet labai mažai.

Bedarbis.

PRANEŠIMAS

S. L. A. Massachusetts valstijos kuopoms.

Pagal nutarimą dešimties kuopų Bostono konferencijoj, šiais metais, išrinktoji komisija sutverti SLA. apskritį. Dabar numato reikalą pradėtą darbą varyti toliaus. Komisija pasikalbėjusi daro sekančius pareiškimus:

1 Visos kuopos Mass. valstijoj turi užsiregistruoti pas komisijos sekretorių A. T. Jasaitis, 204 Dewey St., Worcester, Mass. Laikas yra duodamas iki sausio mėnesio, 1931 metų.

2. Yra pageidaujama, kad visos Mass valstijos kuopos apkalbėjusios apskričio svarbą ir reikalingumą, išrinktų delegatus ir prisiųstų į Bostono busiamąją konferenciją. Kur bus laikas ir vieta kiekvienai kuopai pranešta per Apskričio tvėrimo komisijos sekretorių, A. T. Jasaitį.

Komisija:

Jonas Kasmauskas, Moston, Mass.

Juozas Krasinskas, Worcester, Mass.

Vincas B. Ambrozaitis, Dorchester, Mass.

Antanas T. Jasaitis, Worcester, Mass.

Jonas Meduse, Montello, Mass.

Apskričio tvėrimo sekretorius, **A. T. Jasaitis.**

LAWRENCE, MASS.

Pranešimas.

ALT. Sandaros 12-ta kuopa rengiasi priimti Centro Sekretorių, Antaną Žuką, gruodžio 6 dieną, kaip 7:30 val. vakare, Lietuvių Ukėsų Kliubo svet., 41 Berkeley St., yra rengiama draugiška vakarienė su programu ir šokiais. Šiuomi 12 kuopa kviečia kaimynų miestų Sandariečius ant minimos vakarienės pasidalinti mintimis su Centro Sekretorium ir drauge pasilinksminti.

A. L. T. Sandaros 12 kuopos Protokolų Raštininkas,

Antanas Bagdonas.

SOUTH ENGLEWOOD

Svečiuose pas SLA. 357 kp.

Pereitam sekmadieny SLA. 357 kp. turėjo pirmutinį savo vakarą. Nežiurint, kad apie musų organizacijos viršininkus tapo paleista įvairių paskalų vietiniai SLA. nariai, matyt, mažai kreipė į tai domės ir linksminos iš širdies gilumos. Apščiai buvo ir jaunimo.

Rengias pradėt Jaunimo Dailės Choro pamokas.

Pasikalbėjus su p. Drasutiene, p. Gaubiu, p. Barzda ir kitais paaiškėjo, jog ši SLA. 357 kp. neužilgo rengias atidaryti savo Jaunimo Dailės Choro mokyklą. Pradžioj buvo laužoma galvos del finansų, bet su pagalba SLA. Centro Valdybos šis kluasimas bus lengva i išrištas. Mokytoju visi pageidauja p. C. Gaubį..

Ištikro darbas vertėtų pradėti nieko neatidėliojant, nes laikas skubiai bėga, o kas praėjo, to nesugrąžinsi. —M.

Sandaros Sekretoriaus Maršrutas

A. L. T. S. Centro Sekretorius, p. Antanas Žukas, pagal Sandaros Seimo tarimą, pradeda lankyti lietuvių kolonijas rytinėse valstijose Sandaros reikalais.

Jo maršrutas yra sekantis:

Lapkričio mėn.

Nuo13 iki 22 d. — Worcerter, Mas ir visoj toj apylinkėj.

23 ir 24 d. — Athol ir Gardner, Mass.

25 ir 26 d.—Norwood, Mass.

27, 28 ir 29 d. — Montello, Mass.

Gruodžio mėn.

5 ir 6 d. — Lawrence, Mass.

7, 8, 9 ir 10 d. — Boston, Mass.

13, 14 ir 15 d. — Providence, R. I.

18 ir 19 d. — Stamford, Conn.

20, 21, 22 ir 24 d. — New Haven, Conn.

27 ir 28 d. — White Plains, N. Y.

30 ir 31 d. — Bridgeport, Conn.

Sausio mėn.

Nuo 2 iki 10 d. — Brooklyn, N. Y.

11 ir 12 d. — Newark, N.J.

13 ir 14 d. — Paterson, N. J.

15, 16 ir 17 d. — Kearney, N. J.

18 ir 19 d. — Bayone, N. J.

20, 21 ir 22 — Easton, Pa.

24, 25, 26 ir 27 d. — Philadelphia, Pa.

29, 30 ir 31 d. — Baltimore, Md.

Vasario mėn.

3, 4 ir 5 d. — Shenandoah, Pa.

6 ir 7 d. — Minersville, Pa.

8 ir 9 d. — Kingston, Pa.

10 ir 11 d. — Binghamton, N. Y.

12, 13 ir 14 d. — Scranton, Pa.

15, 16, 17, 18, 19 ir 20 d.—Wilkes Barre, Pa.

21, 22, 23 ir 24 d. —Pittston, Pa.

26, 27 ir 28 d.—Pittsburgh, Pa.

Kur tik galima, viršminėtose vietose Sandariečiai ir visi tautiškos sriovės žmonės yra prašomi surengti bile vieną iš tai kolonijai paskirtų dienų viešas prakalbas, arba bent stengtis sušaukti kaip galima didesnį susirinkimą iš gerų lietuvių, kur butų galima plačiai pakalbėti apie veikimą ateityje musų organizacijose ir abelnai tautiškoj dirvoj.

Del tolesnių informacijų rašykit Sandaros Centrui.

A. L. T. S. Cent. Valdyba.

Labai didelės! Labai pigios! Labai gražios!

Kalėdoms Dovanos

Negali buti gražesnės ir malonesnės Kalėdinės dovanos už gražią ir naudingą knygą. Ypatingoji dailioji literatura labai tinka Kalėdų Dovanoms. Štai musų pasiulymas (tik ką gautos iš Lietuvos knygos):

BAJORŲ GUŠTA

Romanas, parašytas talentingo rašytojo. Kas nori meilės intrygas sužinoti, perskaitykite šį romaną. Puslapių 155, kaina 75c.

MANO MAŽASIS TROTTAS

Francuzų literaturos akademijos vainikuotas romanas. Pilniausį francuzų tautos romantiškumą rasite šioj knygoj. Pusl 144, kaina 75c.

TRYS ŠIRDYS

Jack Londono romanas. Apie rašytojo kurinius žino visas pasaulis. Apysaka dviejuose tomuose — 390 puslapių. Kaina $1.50.

GYVENIMO DUMBLE

Garsusis S. E. Vitaičio romanas—apysaka. Realio Amerikos lietuvių gyvenimo aprašymas supintam žavėjančiam romane. Juo toliau skaitai šią apysaką, juo labiau nori skaityti. Ypatingai moterų mėgiama knyga. Puslapių 364, kaina $2.00.

Visos šios penkios knygos sudaro 1,053 puslapius ir reguliarė jų kaina yra $5.00. Bet trumpam laikui, tik iki Kalėdų galite gauti visas šias knygas tik už $3.00, su musų apmokamu prisiuntimu.

GYVENIMO DUMBLE apysakos turime jau visai nedaug ir neužilgo nebus galima jos gauti nei už kelis dolerius vieną egzempliorių. Kurie norėtų šią visame lietuviškame pasauly pagarsėjusią apysaką įsigyti, tai prieš Kalėdų šventes galite nusipirkti popiero apdarais, dviejų dolerių vertės knygą tik už $1.25 su prisiuntimu.

Užsakymus su pinigais siųskite šiuo adresu:

PARAMA

307 W. 30th Street, New York City.

Old Country Club Brewery

P. BAUMILA, Sav.
Išdirbu visokios rušies toniką ir pristatau į visokius parengimus. Taipgi ant pareikalavimo pristatau ir į kitus miestus.
118 Bay State Road
Telephone 23968
METHUEN, MASS.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso Tel. Park 3491
ADVOKATAI
BARKUS IR ABODEELY
725 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.
IGNAS J. BARKUS
101 Sterling st. Maple 4964.
MICHAEL N. ABODEELY
71 Suffolk St. Ceder 6771

BRONIS KONTRIM
Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2483 — W.

Tel. S. B. 1654 W
DR. R. CHERNIAK
Dentistas
Visas darbas garantuotas už prieinamiausią kainą
392 BROADWAY
Tarp E ir F st. S. Boston, Mass.
Valandos nuo 9:30 ryto iki 9 vak.

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą atsižirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Prieinamos kainos.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

National Ice Cream Co.

Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.

P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS
Telefonas: Park 7984

Telefonas South Boston 1058
BAY VIEW MOTOR SERVICE
Peter Trečiokas ir Juozas Kapočiunas Savininkai.
Studebaker — Erskine
Sales Room, 549 East Broadway
Servce Station, 1 Hamlin St. and Eighth St.
SOUTH BOSTON, MASS.

Garadžiaus Telefonas So. Boston 0777
Štubos Telefonas So. Boston 1463-J
PARKWAY AUTO SERVICE
SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS
Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Parduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kainą. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.
415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius. O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:
258 Broadway So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 4486

CHICAGOJE

P-nia A. Lulevičienė pasveiko

Pradėjo eiti slaugytojos pareigas.

Teko sužinoti, kad p-nia A. Lulevičienė, po ilgos širdies ligos pasveiko ir pradėjo eiti savo pareigas, atidarydama ofisą senojoj vietoj, tai yra, 3103 So. Halsted St., tel. Victory 1115, toj pačioj srity kaip ir pirmiaus praktikavo per 17 metų.

Tad dabar ir vėl, apylinkės lietuvėms, reikalui ėsant, patartina kreiptis prie p-nios A. Lulevičienės, vietoj negu pas svetimtautes, kur be abejo galima drąsiai vartoti savo prigimtą, lietuvišką kalbą ir patarnavimas geresnis negu kad pas svetimtaučius. —J. Š.

Lietuvių valandos per radio

Jau atėjo ruduo, šaltesnis oras, nors dienos ir gražios, bet jau sekmadieniais nesinori važiuoti į piknikus ar į mišką, arba taip sau su automobiliu pasivažinėti; geriau sėdėti prie pečiaus, o dar geriau pavalgius skanius pietus, užsipypkiavus, ir atsisukus sau radio paklausyti lietuvišką programą, kurį leidžia Jos. F. Budrikas kas sekmadienį.

Daugumas lietuvių klausosi tuos programus, seka dainininkų kontestą ir atsiunčia savo balsus. Patartina ir jums sekti tą pavyzdį paremti ir palaikyti savo valandą ant radio.

Rengėjai šios valandos duoda kiek išgali, sutraukus geriausias lietuvių artistines spėkas. Artistai atjaučia ir dalyvauja; daugiau kaip šimtas jau užsiregistravo į kontestą, ir su klausytojų parama, neabėjojam, kad bus geros pasekmės.

Nepamirškite pasiklausyti sekmadienį nuo 1 iki 2 val. po pietų iš stoties WCFL.

—Vienas Štabo.

P-s E. Rakauskienės Koncertas

I priežasties sukeistų poros peragrafų pereitoje laidoje, kas verčia mus pakartoti, kaip kad turėjo buti.—"S." Red.

Nors jau buvo "Sandaroj" minėta, kad p. E. Rakauskienės (kil. Narinkaitės) koncertas įvykęs spalių 19 d., Lietuvių Auditorijoj puikiausiai pavyko ir dainininkė save šauniai užrekomendavo susirinkusiai rinktinei skaitlingai publikai, bet kadangi tokios rųšies (klasiški) ir su dideliu skoniu parengti koncertai ir išlepintai Chicagos publikai gana rėti, tad nepraleisiu šio įvykio plačiau apie jį neaprašisiu.

Programa.

Pažvelgus į programą, matėm jo sąstatą įvairų ir įdomų. Be pačios primadonos dalyvauja ir p-lė J. Urbaitė ir musų žinomas kompozitorius p. A. Pocius. Sulaukus 8:45 v. vakaro (koncertas prasidėjo pusvalandžiu vėliau negu buvo skelbta), štai pasirodė ant scenos p. E. Rakauskienė — graži, žavinga, puošni it rožė, lydima komp. A. Pociaus. Sutiko ją nuoširdus delnų plojimas, kaipo "Welcome" grįžusiai iš užrubežiaus, Italijos, dainininkei. Sudainuoja jinai "Romanza" iš operos "Cavaleria Rusticana" ir sudainuoja taip balsu stipriu, tyru ir sultingu, kad klausytojai maloniai liko nustebinti. Nejaugi metai Milane tiek dainininkei daug davė? Pasirodė vėliau, kad p. Rakauskienei įtempto ir sąžiningo muzikos-dainos vieni metai studijavimo sunkaus darbo, davė tiek, kiek kitiems keli metai "bovijimosi" užsienije nesugeba duoti... Sekė arijos, dainos, dainelės ir visomis publika atsigrožėti negalėjo. Čia jau nebe gabi liaudies dainėlių dainuotoja, bet didelė dainininkė, turinti didelį jausmingumą, skonį ir dramatišką talentą. Josios Luigio "Ave Maria" sudainuota A. A. Onos Pocienės atminties pagerbimui — ne vienam iššaukė gilų atdusį ir suvilgė ašara akys... Dainininkė dainuoja ne del efekto, bet sieloje pergyvena visą ką dainuoja. Tai aukštos rųšies artizmas. Lengvai plaukia jos balsas. Nenugina jinai savęs, nei klausytojų. Ne veltui apdovanota didžiausiomis kašėmis gėlių savo prietėlių ir gerbėjų. Asmenyje p. E. Rakauskienės chicagiečiai turi pirma eilę dainininkę. Sveikiname p. Rakauskienę. Chicagiečiai ją sutiko atviromis rankomis ir širdimis; lai jinai ir chicagiečių nepamiršta savo gražiu ir galingu balsu kuotankiausiai pavaišinti. Koncertui pasibaigus, visi reiškė didelio pasitenkinimo ir dėkavojo rengėjoms už davimą progos praleisti taip maloniai vakarą, retoj muzkios bei dainos puotoj.

PASAULINĖ PARODA 1933 M.

Amerikos Lietuviai Išradėjai ir Mechanikai.

Laikas bėga labai greitai ir su juo progresas žengia dideliais žingsniais. Tautos stengiasi pralenkti viena kitą, o kuri tauta nenori but sutrempta, turi pasitraukti ir žengti paskui kitas. 1833 m. Chicagoj atsibus Pasaulinė Paroda ir čionai kiekviena tauta stengsis pasirodyti, kaip toli yra nužengus progrese. O mes lietuviai amerikiečiai ar busime paskutiniai?... Laikas sukrusti didžiojom organizacijom ir rengties kartu su kitom tautom sykiu dalyvauti.

Mes Lietuviai Išradėjai ir Mechanikai jau turime keletą daiktų, išradimų. Tarpe jų yra labai svarbių, kuriuos Pasaulio tautos pavartoja svarbiausiuose momentuose. Ir mes galėsime pasididžiuoti savo gabumais. Jau yra renkama visų išradėjų ir mechanikų biografijas iš jųjų nuveiktų darbų, ir kiek jiems davė naudos.

Visi išradėjai ir mechanikai, kurie esate nariais šios organizacijos, arba norintieji prisirašyti, taipgi norėdami gauti platesnių informacijų, esate kviečiami rašyti organizatoriui, **S. A. Zolp, 3258 South Emerald Ave., Chicago, Ill.**

Iš šimtinės kuopos veikimo

Pereitą pirmadienį Sandaros 100 kuopa turėjo mėnesinį susirinkimą, pp. Palikaičių namuose. Po apsvarstymo kuopos ir visos organizacijos bėgančius reikalus, vienbalsiai nutarė rengti "Bunco Party," del sušelpimo nors vienos vargingame padėjime šeimynos. Tam tikslui tapo išrinkta iš sekančių darbščių ypatų komisija: p. Palikaitienė, pp. F. ir O. Vizbarienės, p. Paliulienė, p. Mikalauskienė, p. Krauzienė ir p. Petraitienė.

Jau svetainė yra paimta ant gruodžio 10 ir todel prašome, kad kitos kuopos tą dieną nieko nerengtų.

Taipgi šiame susirinkime tapo priimta nauja narė, p. Rozalija Pažereckienė. Po susirinkimo, ponia Paliukaitienė pateikė vakarienę. Užsikandę ir kiek pasikalbėję, vis skirstėsi namo, dėkodami šeimininkams už tokį svetingumą.

Sekantis priešmetinis susirinkimas įvyks pas pp. Vizbarus, 6407 So. Kedzie Ave. Kviečiame visus atsilankyti ir atsivesti naujų narių prirašyti. —P. P.

NORTH SIDE

Lietuvių Rytinės Žvaigždės Pas. ir Paš. Kliubas rengia pasilinksminimo vakarą, šeštadieny, lapkričio 15 d., visiems 2040gerai žinomoje Wicker Park svet., 2040 W. North Ave. (prie Robey St.). Kaip visados, taip ir šį kartą kliubas žada atsilankiusiems parodyt tą, ko pas kitus kliubus nėra, t. y. puikiausią muziką del šokikų. Pradžia 7 v. vakare.

Atsilankykit ir susipažinkit su North Sidės kliubiečiais.

SLA. Pildomoji Taryba pasilieka savo vietose

Paleistos sensacijos pradėda sklaidytis.

Kuomet tulas vietinis dienraštis paskleidė žinias apie nepaprastus SLA. senosios Pildomos Tarybos prasikaltimus su savotiškais paaiškinimais ir "faktais," mažiau apsipažinę su dalykais asmenys, pradėjo manyti, jog SLA. ištikro atsidurė kritingoj padėty. Buvo tokių, kurie manė, jog p. Gegužis, p-lė Jurgeliutė, dabar miręs, buvęs iždininkas Paukštis naudojo organizacijos pinigus saviems reikalams. Girdėjosi daug ir visokių kitų fantastiškų speliojimų. Nėra reikalo minėti, jog tikriems SLA. draugams panašios rųšies paskalos buvo nemalonios. Jos ne tik kad kenkia prirašant naujus narius, bet ir dalį esamų galėjo nustumti į bolševikų tveriamą susivienijimą.

Visą šią nemalonią ir tvankią atmosferą jau gerokai išsklaidė pasiekusios Chicagą žinios apie SLA. Pildomosios Tarybos ir komisijų nepaprastą posėdį.

Kas ištikro įvyko.

Priimtose ten rezoliucijose nieko tokio nematyt, kas duotų progos manyti, jog p. Gegužis, p-lė Jurgeliutė ir kiti butų parodę nesąžiniškumo. Nė vienas jų nėra pasisavinęs organizacijos pinigų nė cento, Devenio paskolos davime buvo padaryta klaida ir prasižengta su kaikuriais formalumais. Ir tai tik vienas atsitikimas. Kitos paskolos, nežiurint vietinio dienraščio tikrinimų priešingai, yra saugios ri pavojus joms negręsia.

Per ilgą laikotarpį bile vienas viršininkas gali padaryti klaidą. Jei tas atsitinka netyčiomis, tai nėra prasmės šalinti tuč tuojau atsakomingą asmenį. Paskelbtasai komisijų kaltinimas yra ne už ką kitą, bet neapsižiurėjimas.

SLA. komisijos atliko savo užduotį ir išsiskirstė. Pildomoji Taryba pasiliko toliau eiti savo pareigas. Nėra abejonės, jog didžiuma SLA. narių ir toliau dirbs su ja ištikimai ir bendrai, nepaisant kokios paskalos nesišvaistytų.

—Narys.

PAVYKĘS BUDRIKO BALIUS.

Pereito penktadienio vakare, Lietuvių Auditorijoj buvo Budriko suruoštas gražus bankietas-balius. Žmonių prisirinko apie porą šimtų ir visi gražiai linksminosi iki pirmos valandos ryto. Ištikrųjų ir buvo galima linksmintis, nes visko, o visko buvo užtektinai. Prie to, buvo orchestra ir kas tik norėjo, galėjo gerai pasišokti. **Buvęs.**

LAIKAS PRISIMINTI KALĖDŲ EGLAITĘ VAIKAMS

Neatidėliokim perilgai surengimo.

Jau kelinti metai pastangomis gerų lietuvių Chicagoj rengiama vietinių vaikučių draugijėlių Kalėdų Eglaitė.

Tai žymiausias metų nuotikis priaugančiai gentkartei. Kiek tai džiaugsmo, kiek linksmumo! Vietoj kad trankytis po svetimus kampus lietuvių vaikučiai gali pasitikti Kalėdų Dieduką savųjų tarpe.

Reiktų tik kad vietinė visuomenė ypač kaikurios organizacijos nors truputį prisidėtų prie sukėlimo reikalingo šiam tikslui fondo. Dabartiniu laiku gyvuoja net kėlios vaikų draugijėlės. Beveik visos jų priklauso prie kokios nors S. L. A. kuopos. Bet "Kalėdų Eglaitės" klausimas priklauso abelnai nuo Chicagos lietuvių prielankumo. —X. Y.

Visų SLA. kuopų Chicagoj bendras vakaras

Visos kuopos turės dalyvauti.

Neužilgo Chicagoje įvyks toks parengimas, kokių čia retai tematom. Visos vietinės SLA. kuopos, turės progos neužilgo susirinkti į Lietuvių Auditoriją bendran, draugiškan vakare.

Programa žada buti begalo įvairi. Užkandžiai; šokiai, dainos, kalbos ir šiaip siurprizų. Kiekviena kuopa galės parodyti savo visus gabumus.

Kas bus pirmutinis? Platesnių žinių išgirsite vėliau.

—Rep. Pipka.

KALBOS APIE REVOLIUCIJĄ NEW YORKE

Sutinku vieną narį neseniai įstojusį į SLA. Kadangi buvau jo krikšto tėvu prirašant, tai jis man tuojau šovė:

"Nu, ką įkalbėjai stoti SLA., o žiurėk, tavo viršininkai bus nuversti. Įmokėti pinigai dings..."

"Iš kur gi pagriebei tokias žinias?" nustebęs paklausiau.

Štai žiurėk. Visi SLA. pinigai išdalinti ant beverčių morgičių" pasakė tas rodydamas vieną dienraštį.

Aš stengiausi jam įtikrinti, kad jeigu vienoj vietoj pasitaiko klaida, tai dar nereiškia, kad visa organizacija griųs. Taigi, jei vienas Centro narys suklysta, tai visi Pildomosios Tarybos nariai negali už tai atsakyti. Dalykas bus išaiškintas ir be staigios revoliucijos.

"Gerai, bet laikraščiai kitaip rašo" pertraukė mane.

"Klausyk, ką visi rašo tai ir smagenys apvirs aukštyn kojom. SLA. stipri organizacija. Jį gyvuos nežiurint ką mes kalbėsim ar rašysim. Yra tokių veikėjų, kurie kaip to moteriškė, tol nesijaučia laiminga, kol neišsiverkia" atsakiau aš ir tuomi persiskyrėm.

—P. K.

Liet. Gen. Konsulato pranešimas

PAIEŠKOMA:

Mažuolis-Mazols, Petras, Amerikon atvykęs apie 1911 m. iš Užušilių kaimo, Biržų valsč., gyvenęs Pittsburgh apylinkėse, neva Loupurex, Pa.

Novogruckienė, po antru vyru Juozapaitienė, Ona, pirmiau gyvenusi apie Newark, N. J., o dabar gyvenanti Pennšylvanijoje. Jai testamentu yra užrašyta keletas šimtų dolerių, kurių dalis jau išgauta, o likusių reikalaujama kokios tai kitos moteries.

Lukševičius-Lukoševičius, J. prieš karą gyvenęs MacAdoo, Pa., sugrįžęs iš kariuomenės pastovios gyvenanmosios vietos neturėjo — buvęs kokį laiką Philadelphijoje, paskui Schuyll Haven, Pa., o po 1921 m. kažin kur dingęs ir iki šiol nesąs žinomas.

Sakalauskas, Jonas, gyvenęs Hunterdon County, New Jersey valstybėje, Baptistown, Frenchtown bei Sauervein miesteliuose, mirė 1928 ar 1929 metais, paliko apdraudą 1300 dolerių sumoj. Vienas velionies brolis gyvenąs Aemrikoj.

Pocevičiai, Jurgio vaikai, gyveną Amerikoj, turi teisės gauti palikimus po mirties jų dėdės Juozo-Joe Pocevičiaus.

Martinaitis, Napoleonas, kilęs iš Trumponių kaimo, Južintų valsč., Zarasų apskr., Amerikoje gyvenęs apie 40 metų, dirbęs kaskylose, vėliau gyvenęs 601 3rd Ave., Brooklyn, N. Y. ir esąs miręs.

Černiauskas Alenksandras, Černiauskaitė Veronika ir Černiauskaitė-Mučinskienė Juzė, kilę iš Butkunų kaimo, Vendžiogalos valsč., Kauno apsk., Amerikon atvykę prieš karą iš Liepojos. Turtas Lietuvoje yra pavojuje. Paieško motina Prane Černiauskienė.

Sabaliauskas, Leonas, seniau gyvenęs Philadelphijoje. Paieško brolis Antanas.

Lozartai, Jonas ir Matas, kilę iš Eglinčiškės, Antanavo v., Mariapolės apskr., Amerikon atvykę prieš karą ir apsigyvenę Brooklyn, N. Y. Paieško brolis Tomas.

Kazys ir Petras Petraičiai bei jų seserys Katrė Šeputienė ir Magdalena Sabeckienė, kilę iš Sungailiškių kaimo, Tauragės valsč. Amerikon atvykę prieš 30 metų. Paieško sesuo Marijona Savickaitė-Ričkienė, nesenai pasprukusi iš Rusijos.

Amalevičius, Juozas, kilęs iš Surviliškio v., Kedainių aps., išvykęs Anglijon 1903 m., vėliau gyvenęs Bostone. Paieško sesuo Ona Mataitienė.

Ieškantieji arba apie juos ką nors žinantieji maloniai prašomi atsiliepti į **Consulate General of Lithuania, 15 Park Row, New York City.**

Liet. Gen. Konsulatas.

Liet. knygnešis S. Staškus reikalauja pagelbos

Aš senas ir nusilpęs Lietuvos knygnešys atsišaukiu į sandariečius, bei į geros širdies lietuvius, gal malonėsite bent kas kiek galint sušelpti mane seną ir nuvargusį knygnešį.

Tikiuose, kad rasis žmonių kurie turės del manęs bent kibirkštėlę užuojautos, tad malonėkite kreiptis šiuo adresu: **Stanislovas Stoškus,** 3143 So. Halsted St., Chicago, Ill.

P. S. Kašžin, kaip malonu klerikalams skaityti apie virš pagalbos ieškantį asmenį? Rodos buvo laikai, kuomet S. Stoškus buvo jaunesnis, jis savo energiją pašventė Romos juodvarniams ir jų labui, o dabar ponai katalikai nenori nieko nei žinoti apie nuvargusį senelį. Ar tai šitaip Kristus mokino? —J. Š.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Didis Džiaugsmas Namuo-Už Mažas Lešas!

BUK PEOPLES KRAUTUVĖSE IR PASIRINK SAU

Radio ar Pijana

Puikus 8 tubų elektrikinis radio pilnai įrengtas dailiame kabinete, dabar Peoples Krautuvėse galite įsigyti tik už **$49.00**

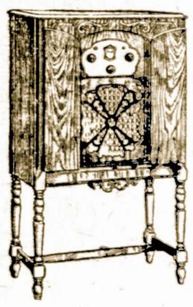

Taipgi matykite šiose krautuvėse pilną rinkinį visų standard išdirbysčių radios: Kimball, Majestic, Atwater Kent, R.C.A. Radiolą, Zenith, Philco, Victor, Columbia ir kitus už prieinamesnę kainą kaip kitur.

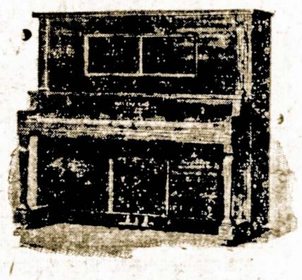

Šis grojiklis pijanas grajina ir atrodo kaip naujas, ir yra pilnai gvarantuotas. Sykiu lempa, benčius, šėpelė rolėms,, 25 rolės, ir pats pijanas, viskas tik už **$98.50**

Parankiausios krautuvės Lietuviams įsigyti gerą muzikalį instrumentą už žemesnę kainą.

SOUTH WEST SIDES LARGEST STORES
The Peoples Furniture Co. INC.
FURNITURE, RADIOS, PIANOS, RUGS, STOVES & GEN. HOUSEHOLD GOODS
EVERYTHING For The BETTER HOMES
4177-83 ARCHER AVE. cor. RICHMOND ST. — 2536-40 W. 63rd ST. & MAPLEWOOD AVE.

4177-83 Archer Ave., Cor. Richmon St. — **2536-40 W. 63rd St.** Cor. Maplewood Ave.

DO YOU KNOW WHY --- Philosophy Is All Right Sometimes, But - - - ?

Drawn for this paper By Fisher

Chicagoje

PASTEBĖJIMAS

Iš priežasties susigadinimo WHFC Radio Broadcasting Stoties, Peoples Furniture Co. radio programas, pereitą panedėly neįvyko. Labai apgailėtina, kad tiek daug klausytojų turėjo pasilikti neišgirdę, todel kaip Peoples įstaiga, taip ir minėta Broadcastinimo stotis reiškia didelį atsiprašymą, Radio įklausytojų, pranešdami, kad šie programai tęsis per ilgą laiką, kas pirmadienio vakarą, nuo 7 iki 8 val. iš WHFC Radios Stoties.

GOLFAS

Visi golfo lošimai ir įvairųs parengimai jau baigti. Tik šiltuose kraštuose prasideda dideli parengimai, kaip tai: Meksikoj , Californijoj, Floridoj ir kitur. O mes Chicagiečiai jau pratinamės prie Indoor—viduje. Ir lietuviai neužilgo atidarys savo golfo aikštę viduje. Ištikrųjų reikia ką nors geresnio sportininkams užsiimti.

Golfiinnkų bankietas atsibuvo šio mėnesio pirmą dieną. Tai paskutinis įvykis šios vasaros golfo sezono. Čia tapo įteikta visos trofijos čempionams ir kitiems išlošėjams prizai. Sidabrinių vazų golfininkai turi daug ir brangių, prizai buvo įteikti ytin gražus. Bankietas buvo gražus, nes vien tik geresni golfininkai ir sportininkai dalyvavo. Reikia pasidžiaugti, kad golfininkai pradeda priprasti prie sportiško elgimosi parengimuose. Nors ir yra dar keletas su užkietėjusiomis širdimis, bet tirpsta ledas storževybės.

P-as D. Pivariunas prisidėjo su dovanomis sustiprinimui bankieto. P-as J. Kazlauskai pasmaginimui, p. Laucienė pagamino gardžią vakarienę, o jau p. A. K. Menui dalyviai padėkojo gausiais aplodismentais už jo darbavimąsi visuose golfo parengimuose. Kas yra čempionai ir čempionės šių metų, prizų išlošėjai ir trofijų aukotojai jau rašiau ankščiau šioje vietoje.

Sportiškesni ir veiklesni lietuviai golfininkai rengiasi prie žieminių parengimų golfo aikštėje, viduje. Vėliau bus pranešta kus bus lošiama ir kada. Prie to, dabartiniai ir buvę čempionai rengiasi prie savo bendro bankieto, o tuo tarpu, žinoma, atskirą pokilį kožnas čempionas parsivežęs išloštą vazą. Tad iki pasimatymo čempionų bankiete. —**Menas.**

Šios žiemos 8 didieji golfo turnamentai bus rengiami šiose vietose: San Francisco, gruodžio 4, 5, 6 ir 7 d., $7,500 prizai. Catalina, gruodžio 11—14 d., $7,500 prizai. Pasadena, gruodžoi 19—21 d., $4,000 prizai. Glendale, grd. 27—28 d., $2,500 prizai. Long Beach, sausio 2, 3 ir 4 d., $3,-500 prizai. Santa Monica, sausio 5—6 d., $1,500 prizai. Las Angeles, sausio 9, 10 ir 11 d., $10,000 prizai. Aqua Caliente, sausio 12—17 d., $25,000 prizai. Jei tektų lankytis šiose vietose žiemos atostogoms, galite dalyvauti ir turnamentuose. —**M.**

'CUKRINIS KAREIVIS'

Pereito sekmadienio vakare, į Lietuvių Auditoriją susirinko tarpe 4—5 šimtų muzikos mylėtojų pasiklausyti kaip Dainos Choras, kuriuo vadovauja žinomas muzikas p. A. Pocius pastatė taip pat žinomą, gražią operetę "Cukrinis Kareivis." Muzika Oscar Straus. Visi susirinkę buvo kaip ir sugauti, nes manė kad vėl taip atsilieps kaip anuo metu, kuomet jie statė "Kornevilio Varpus" kurie belošiant visai skambėti nustojo. Tečiaus kaip tik uždanga pakilo ir pasirodė keleta vaidintojų ir kuomet buvo suvaidinta pirmas aktas, tai nebuvo tos ypatos svetainėj, kad su patenkinta širdžia neplotų ir šauktų Valio! Ir galima drąsiai sakyti, kad kaip Chicagos Vyčiai ir minėtas choras gyvuoja, tai niekuomet taip gražiai veikalo nepastatė, kaip šį kartą.

"Gerai vaidinta"

Nuo pat pasirodimo ant scenos artistų buvo galima patėmyti, kad jie buvo prisirengę. Pav., p-nia Juozaitienė "Nadinos" rolėje visais žvilgsniais atatiko rolei ir ypatingai, stebėtinai gražiai dainavo, gražiai jau palavintas balsas, liuosai valdomas lankstus ir platus. Na, ot žmogus sau sėdi ir džiaugiesi tuo gražiu talentu. "Aurelija" žmona gen. Popovo buvo jaunutė p-lė Zalatorytė. Ir ištiesu kaip ta panelė gražiai suvaidino šią rolę. Taip pat p-nia Skamarienė "Mašos" rolėje.

Vyrai ir gi buvo geri: p. Balsis "Cukrinio Kareivio" rolėje davė gerą typą ir jau jis yra žinomas scenoje kaipo geras vaidyla, neapvylė jis publiką ir šiuo kartu. Ant. Čiapas ir J. Romanas pridavė gero įspudžio, nao p. K. Pažerskis prijuokino publiką užtektinai. Šokėja—p-lė Nausėdaitė, buvo pusėtina šokėja. Choras gi gerai dainavo, o tas ir pridavė gero įspudžio.

Turėtų pakartoti.

....Stebėtinai, kodel publikos buvo mažai? Taip sakant pusę publikos sudarė tie netikę "bedieviai." Jeigu juos atimti, tai pasiliktų visai maža saujalė katalikų ir jiem patiem butų nejauku sėdėti. Turėtų Vyčiai pakartoti šį gražų veikalą bažnytinėse svetainėse. Gal tuomet ir įjudintų savo parapijonus, kurie taip negražiai choro gerus darbus įvertina.

Chorą sumokino kaip minėjau p. Pocius, gi režisurą užėmė jaunutė solistė p-lė Šidiškaitė, kuri buvo iššaukta ant scenos ir apdovanota gėlėmis, kurių ji pilnai užsitarnavo.

—**Meno Rėmėjas.**

TEISYBĖ PATI UŽ SAVE KALBA

Spaudoje patėmijęs apie Barboros Aleliunienės nelaimingą padėtį ir jos dukters Marijonos mirtį, susidomavęs nuvažiavau pažiurėti. Užeinu į vidų, randu kambary ružavoms įkapėms apdengtą ir be grabo ant lentos paguldytą jaunos mergaitės lavoną. Dirstilėjus aplink pasireiškia neturtas. Nedrąsiai prisiartinusi senyva moteriškė, persistatė "Barbora Aleliuniene." Jos akys įdubę iš kurių ašaros matyt ritasi per jos raukšlėtus skruostus. Po to atsirado ir jos vyresnioji duktė kuri ir pasipasakojo kaip per šešius mėnesius niekur nesuradusi darbą, ir mirštančiai sesutei pagelbėt negalėjusi. Paklausiau jų, kas buvo priežastis mergaitės mirties? Motina atsakė: "Kraujas pasileidęs bėgt iš nosiės ir nekaip nebuvę galima sustabdyt. Pašaukus Dr. Pribyl, jis davęs "šatus" ir palikęs vaistams receptą, bet, girdi, ir tų nenaudoję, nes pinigų neturėję nupirkt." Prisiminė, kad buvęs graborius Skudas ir kad kunas esąs išbalzamuotas, bet grabo nepalikęs, nes negalėję už jį užmokėt. Pasiklausiau, "kur jus norit, kad mergaitė butų palaidota?" Motina išsireiškė, kad pageidaujama palaidoti kazimierinėse kapinėse, nes girdi jos vyras ten esąs palaidotas. Priminiau, kad tuom reikalu patogiausiai butų kreiptis pas pralotą Krušą. Nors jos tą priketino padaryt, bet vienok jų akyse matėse didelis nusiminimas. Penktadieny prisižadėjau sugryšti ir reikalui esant pagelbėti.

Penktadieny sugryžau lavonas jau buvo grabe. Aleliunienė pasakė, kad grabą atvežęs Radžius, grabas atrodo labai gerai įrengtas ir viskas gražiai atrodo. Toliau aiškino, kad už bažnytinį patarnavimą reikalinga esą 30 dolerių ir už žemę apie kitą tiek. Pasiklausęs leidaus į žmones, kad surasti reikalingą pagelbą. Pagaliaus, kur pirmiaus pagelbos ieškot eisi jei ne pas biznierius. Pirmutinį užklupau p. J. J. Elią, kuris pasiklausęs mano paaiškinimo, nieko neatsakęs davė penkinę, M. J. Kiras $2, Jos. F. Burikas $2, N. J. Burck's $1, F. Šimkus $1, A. Šidlauskienė $1, New Process Bakery $1, J. Masalskis $1, P. R. Bathunas $1, J. Petrauskas $1, V. Paukštis $1, Ag. Kraujėlis $5, smulkių $3.50. Išviso Aleliunienei perduota $25.50. P-as S. Lovickas (kvietkininkas) paaukavo brangų vainiką, kurio vertės jis prašė neminėt. Kitą ir didžiausią dovaną, tai yra nuo Radžiaus ir Pawlowicz kompanijos grabas vertės 350 dolerių, užkurį tik reikalausią vieno šimto atlyginti. Tai yra neapsakomai didelė dovana ir už tai ponams Radžiui ir Pawlowiczui priklauso didelė garbė.

Poto sutinku p. Krukonį ir sakau tu vadinies save kataliku, — paaukauk. Jis atsakė, jei pralotas aukaus tai ir jis aukaus, tam reikalui. Atsakiau, kad nepraleisiu nė praloto, nuėjęs paprašysiu ir jo, kad patarnavimą suteiktų dykai.

Nueinu pas pralotą Krušą, trumpai persistatau Geniotis, jis storai atkartoja: "Geniotis." Patvirtinau, taip. Jis atsisėdo ir aš sėdausi ir ėmiau aiškinti ir prašyti, kad laidojimo patarnavimą suteiktų veltui. Bet apie tai jis nudavė negirdįs ir pasakė, kodel aš tuom turėčiau rupintis. Aš jam atsakiau, kad yra geras darbas gelbėt biednus. Jis paklausė ar Kristus organizavo daug organizacijų? Aš atsakiau čia nėra klausimas, kiek Kristus organizacijų organizavo, bet kad pagelbėt biedniems. Jis sako: "Tamsta neatsakai į mano paklausimą." Gerai sakau, kad tamsta nori žinot apie tai, aš atsakysiu. "Kristus neorganizavo jokios organizacijos ir bažnyčių nebudavojo, tik mokino doros ir meilės mokslą." Anto pralotas nieko nebeatsakęs, pasikėlė išėjo, o aš nieko nelaimėjęs grįžau.

Ark. S. A. Geniotis.

Žiurėk! Skaityk! Įsitemyk!

NETIKĖTAS BARGENAS

Pigiai parsiduoda gerai įrengtas Restaurantas ir 15 išfornišiuotų kambarių. Kadangi randasi arti prie dirbtuvų centro, tad ir biznis geras. Priežastis pardavimo—turių apleisti Chicagą.

ATSIŠAUKITE

2113 So. Halsted St., Chicago Ill.

LOVEIKIS
Kvietkininkas

NUSKINTOS KVIETKOS

Pristatome į visas miesto dalis Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams Vainikai.

3316 S. Halsted St., Chicago

Phone Boulevard 7314

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlėmis"

Urba Flower Shoppe

Skintos Gėlės, Augalai. Vestuvėms Bukietai.

Specializuojam Laidotuvėms Gėlėmis.

3324 So. Auburn Avenue.

Tel. Yards 1829

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ SPECIALISTAS

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 West 35th St.
kampas Halsted St.
Valandos nuo 10—4, nuo 6 iki 8
Nedėliomis nuo 10 iki 12.

Phone Yards 5423

J. W. ZACHAREWICZ
Real Estate, Insurance and Loans
903 West 33rd Street
CHICAGO. ILL.

Universal Restaurant

Skanus Valgymai
Kepta Vištiena
750 W. 31st Stree
Netoli Halsted Street
A. A. NORKUS. Sav.

Graboriai

J. PAWLOWICZ, A. L. J. R. RADZIUS
Pigiausi Lietuviai Graboriai Chicagoje

Laidotuvėse patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti: todel kad jie priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: **668 West 18th Street,**
Telephone Canal 6174
Skyrius: **3238 So. Halsted St.,**
Telephone Victory 4088

Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų patarnavimas

J. F. Eudeikis Komp.
PAGRABŲ VEDĖJAI
Didysis Ofisas
4605-07 S. Hermitage Ave.
Tel. Yards 1741 ir 1742
SKYRIUS
4447 So. Fairfield Avenue
Tel. Lafayette 0727
SKYRIUS
1410 So. 49th Ct. Cicero.
Tel. Cicero 3794
SKYRIUS
3201 Auburn Avenue
Tel. Boulevard 3201

Tel Commodore 1270

W. ADAMOVIČIA
LIETUVIS GRABORIUS
Pirmos Klasės Balsamuotojas ir Pigiausias Graborius visoj Chicagoj.
Patarnauja dieną [illegible] naktį

GRABORIAI

S. D. LACHAVICZ
Lietuvis Graborius ir Balzamuotojas.
Patarnauju laidotuvėse kuopigiausiai. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.
2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516
SKYRIUS:
1439 So. 49th Court Cicero, Ill:
Telephone Cicero 5927

Tel. Yards 1138
Stanley P. Mazeika
LIETUVIS GRABORIUS
Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av. Chicago.

J. LULEVIČIUS
Graborius ir Balsamuotojas
3103 S. Halsted St. Chicago.
Telephone Victory 1115

Patarnauju laidotuvėse visose miesto ir miestelių dalyse Moderniška koplyčia veltui.

J. F. RADŽIUS
Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje.
Laidotuvėse patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti: todel, kad jis priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: **668 West 18th Street,**
Telephone Canal 6174
Skyrius: **3238 S. Halsted St.,**
Telephone Victory 4088

Phone Boulevard 5203
I. J. ZOLP
Graborius
Privatiškas Ambulansas
Automobilių patarnavimas
visokiuose reikaluose
dieną ar naktį
1646 West 46th Street
CHICAGO, ILL.

ADVOKATAI

K. GUGIS
ADVOKATAS
Miesto Ofisas
127 N. Dearborn St., Room 1111
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
Gyvenimo vieta
3323 South Halsted Street
Tel. Boulevard 1310
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
.. Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto ..

Phone Franklin 2460
Leonas S. Mikelonis
ADVOKATAS
10 South La Salle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 So. Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

JOSEPH J. GRISH
ADVOKATAS
4631 S. Ashland Ave., 2nd
Telef. Boulevard 2800
Residencija
6515 So. Rockwell Street
Telef. Republic 9728

A. A. ŠLAKIS
ADVOKATAS.
Ofisas vidurmiestyj
Room 1502
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 West Washington Street
Corner Washington and Clark Sts.
Ofisc Tel. Central 2978
Namų Telefonas Hyde Park 3395

John Kuchinskas
Lietuvis Advokatas.
2221 West 22nd Street
Arti Leavitt Street
Telfonas Canal 2552
Valandos nuo 9 ryto iki 8 vakare, Seredoj ir Pėtnyčioj nuo 9 iki 6 vak.

A. A. OLIS
ADVOKATAS.
11 S. La Salle St., Room 2001
Telephone Randoph 0331 — 0332
Va. nuo 9 ryto iki 6 v. v.
3241 South Halsted
Telephone Victory 0562
[illegible]
ir Pėtnyčios

DAKTARAI

Dr J. J. Kavarskas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2403 West 63rd St., Suite 3.
Phone Prospect 1028
Rez. 2359 So. Leavitt Street
Phone Canal 2330
Ofiso val.: 2 iki 4 ir 7 iki 9.
Nedėliomis pagal sutartį

A. L. Davidonis, M.D.
4910 S. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
VALANDOS:
nuo 9 iki 11 valandai ryte;
nuo 6 iki 8 valandai vakare
apart šventadienio ir ketvirtadienio.

DR. J. A. PAUKŠTYS
DENTISTAS—X-RAY
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakaro
Nedėliois pagal sutartį.
Telefonai:
Ofiso—Lafayette 5820
Namų—Grovehill 2940
4193 Archer Ave. Chicago, Ill.

Phone Hemlock 2061
DR. JOSEPH KELLA
DENTISTAS
Gas Extraction
Valandos: 9 ryto iki 9 vakaro
Nedėliomis nuo 9 iki 12.
6558 South Western Avenue

Tel. Drexel 6323
Dr. S. Zmuidzinas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 Dorchester Ave.
CHICAGO, ILL.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte
ir nuo 6 iki 8 vakare.

PRANEŠIMAS

Office Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZELIS
LIETUVIS DENTISTAS
Persikėlė į naują vietą po num. **1545 W. 47th Street**
Šalim Depositorių banka skersai nuo Peoples banko arti Ashland Avenue.
CHICAGO. ILL.

Tel. Victory 3687
DR. J. P. POŠKA
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 3133 So. Halsted Street
Valandos: nuo 9 iki 12ryto ir nuo 7 iki 9 vakare, apart antradienio ir šeštadienio.
Res.: 6504 So. Artesian Avenue
Phone Hemlock 2374
Valandos nuo 3 iki 6 po pietų antradieniais ir šeštadieniais nuo 3 iki 9 valandos vakaro.

Phone Pullman 8484
DR. J. ETERNO
PHYSICIAN and SURGEON
Office Hours: 8 to 9 A. M.
1 to 3; 6 to 8 P. M.,
Sunday 9 to 11 A. M.
240 E. 115th St. Chicago

Tel. Republic 2266 — Hemlock 2010
DR. K. DRANGELIS.
DENTISTAS
Valandos: nuo 10 ryto iki 8 vakaro išskiriant Trečiadienį
X-Ray Diagnosis Ultra-Violet Radiation Therapy
2417 West 63rd Street
(arti Western Avenue)

Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: 1-3 ir 7-8; Ned. 10-12 ryte
Rezidencija 6640 S. Maplewood Ave.
Tel. Republic 7868
CHICAGO, ILL.

Dr. P. Z. Zalatoris
Gydytojas ir Chirurgas
Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 val. rytais,
1 iki 3 val. po piet.
6 iki 9 val. vakarais.
Sekm. 9 iki 12 val. rytais.
Ofisas: 1821 So. Halsted St.
Telefonas Canal 0257
Rez.: 6600 S. Artesian Ave.
Telefonas Prospect 6659

DR. M. T. STRIKOL'IS
Gydytojas ir Chirurgas
OFISAI:
4601 South Ashland Avenue
Tel. Boulevard 7820
Valandos 6 iki 8 vakare
2423 West Marquette Road
Tel. Prospect 1930
Valandos: 2 iki 4 po piet
Nedėlioms tik pagal sutarti
Rez: 6641 South Albany Avenue
Tel. Prospect 1930

Ofiso Tel. Virginia 0036
Rez. Tel. Van Buren 5858
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS.
4142 Archer Ave. Chicago
Val. nuo 11 ryto iki 1 po pietų
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v.
Nedėliomis nuo 10 iki 12 ryto.

Dr. A. J. Karalius
Gydytojas ir Chirurgas
3147 So. Halsted St.
Tel. Calumet 3294
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 dienos ir
nuo 2 iki 9 vakare.

A. MONTVID, M. D.
1579 Milwaukee Ave., Room 209
Kampas North Ave. ir Robey St.
Val. 1—3 po pietų, 6—8 vak.
Telephone Brunswick 4983
Namų telefonas Brunswick 0597
Ultr. violėtinė šviesa ir diathermia

DR. A. J. BERTASH
3464 South Halsted Street
Ofiso valandos nuo 1 iki 3 po pietų
ir nuo 6 iki 8 val. vakare
Ofiso ir Res. Tel. Boulevard 5913

Phone Victory 7188
DR. M. ZILVITIS
DENTISTAS
3243 So. Halsted Street
CHICAGO. ILL.

Phone Victory 2514
DR. S. NAIKELIS
Gydytojas ir Chirurgas.
Val nuo 2 — 4; 7 — 9:30
Nedelioms pagal sutartį
3252 South Halsted Street

Phone Victory 2514
DR. A. J. ZIMONTAS
SENIAUSIAS LIETUVIS
DENTISTAS.
3252 South Halsted Street

Phone Boulevard 1401
DR. V. A. ŠIMKUS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
3343 So. Halsted St.
VALANDOS:
nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 9 P. M.
Nedėlioj nuo 10 iki 12 A. M.

Phone Canal 2118
Ofiso valandos nuo 6 — 8 v. vak.
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
1900 South Halsted Street
Residencija:
4193 Archer Avenue
Valandos nuo 2 — 4 po pietų.
Norintieji matyti prieš piet.
pašaukite telefonu
Telephone Lafayette 0098